

BEŞİNCİ OTURUM : 08.02.1989
Açılma Saati : 14.30

Panel Yürütücüsü : **Prof. Dr. Onur GÜRKAN**
Panel Konusu : **Günümüz ve Gelecekte Harita Kadastro
Bilgi Sistemi**

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Değerli meslekdaşlarım, sayın konuklar; İkinci Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayının bugün öğleden sonraki konusu bir panelde işlenecek ve konu önümüzdeki programda da gördüğünüz gibi "Günümüz ve Gelecekte Harita ve Kadastro Bilgi Sistemi"

Aslında elimizdeki programda ilk konuşmacı arkadaşımızın ismini daha görüyorsunuz; Sayın Dr. Erol Köktürk. Dün bir hazırlık toplantısı sırasında paneldeki sadece yönetimle ilgili, panelin yönetimiyle ilgili bir uyuşum sağlayamamız sonunda konuşmadan çekilmek istediğini söylediler. Tabi ki kendi arzularına göre olabileceğini söyledik; konuşmayı arzu etmediler. Kendisiyle uzlaşamadığımız konu da şuydu: Panelde beş yönetim sırasında dinleyici arkadaşlara söz hakkı vermeyeceğimi, soru sorulmasına müsaade etmeyeceğimi; konuyu sadece panele çağrılı olan, bu ana konu etrafında bellikönlü uzmanlığı olan arkadaşlarımızın konular üzerinde

açıklama yapmalarını, buna izin vereceğimi söyledim.

Kendisi farklı bir düşünceye sahipmiş, daha farklı bir düşünceye sahipmiş, daha farklı şekilde düşünüyormuş bu meseleyi. Bu nedenle çekildi. Tabi ki bu medeni cesaretinden dolayı kendisini ayrıca kutlarım. Ama şahsen de üzuldüm, çünkü çok değerli bilgi yönü vardır kendisinin. Burada tartışmaların içerisinde bulunsaydı ben kendim ve meslekdaşlarım adına sevineceğimi tekrar söylemek isterim.

Arkadaşlarıma ben söz vermeden önce, sorular yöneltmeden önce harita kadastro bilgi sistemi ile ilgili bundan önceki kurultayda sunmuş olduğum bir bildirim belirlendi bir kısmını okuyacağım; ondan sonra arkadaşlara sorular yönelteceğim.

Sadece okuyorum ve bu yazılı metnin kurultay kitapçığı olan herkeste olması lazım. Bilgi; bir nesneyi, bir olayı, bir olguyu tasvir eder. Belirli ölçülere göre birbiriyle ilişkisi olan bilgiler bir araya gelince bir bilgi sistemi oluşturur. İçerik denildiğinde sistemdeki bilgilerin tümü kastedilir. Ayrıca her bilgi sistemine bir yanda daha çok görev verilir. Bu görevlerin yerine getirildiği işlerin tümü de sisteme ilişkin faaliyetlerdir.

İnsan oğlu var olduğu günden beri bazı temel ihtiyaçlarını istediği yer, zaman ve miktarda karşılayabilmek için toprağı işleme -ki bu toprağı işleme olayı kendi çıkarları açısından düzenleme- çabası içindedir. Yine insan oğlu kendi çıkarları bakımından tarihin akışı içinde birbirlerinin haklarına saygılı olarak bir arada uyum içinde yaşamın pratiğini geliştirmiştir. Bu iki kavramın giderek toplumlar arasında toprak-insan ilişkilerine önem kazandırmış ve yöneticiler de bunu düzenlemeyi ilk görevlerinden birisi bilmişlerdir.

İşte kadastro bu amaca dönüktür. Böylesi bir perspektiften bakılınca kadastro, bir toplumdaki toprak-insan ilişkileriyle ilgili bilgilerin belirli bir toplumdaki toprak-insan ilişkilerinin belirli bir bölümünden ibarettir. Bir başka deyişle kadastro, belirli bir toplumdaki toprak-insan ilişkilerinin belirli bir kesimini tasvir eden ulusal bir bilgi sistemidir. Millilik özelliği toprak-insan ilişkilerinin bir ulusun tümünü kapsamaması ve hatta o ulusun karakteristiklerinden birisi olmasından kaynaklanır. Kadastro bilgi sisteminin içeriğini oluşturan bilgileri 2 kategoriye ayırmak mümkün; bunlardan birisi çekirdek bilgiler, sistemin vaz geçilemeyen temel bilgileri bunlardır. Bunların bir kesimi yeryüzü ve onun yakın çevresiyle ilgili bilgilerdir ki bunlar harita bilgileridir.

Öteki kesim ise ülkenin mülkiyet rejimine bağlı olarak değişen ve toprakla insan arasındaki ilişkilerle ilgili bilgilerdir. Bu kesim ya yalnız mülkiyetle ya yalnız kullanımla -ki Doğu bloku ülkelerindeki kadastro budur- yada hem mülkiyet hem de kullanımla ilgili hak ve yükümlülüklerin bilgilerinden oluşur.

İkinci kategoride ise tercih bilgileri vardır. Sisteme tercihler sonucu sisteme alınan bilgilerdir bunlar. Bunlardan hiç birisi olmasada yine ortada bir kadastro bilgi sistemi vardır. Çoğunlukla sisteme yüklenecek görevlerin ayrıntılarındaki tercihlerden bunlar çıkarılır. Örneğin toprağın türü, kira bedeli, deprem riski ve benzeri bilgilerdir bunlar. Görev olarak da bu bilgi sistemine, bir kadastro bilgi sisteminin çekirdek bilgilerin ana görevleri ikiye ayrılır; bunlardan birisi vergi, yargı, imar, kamulaştırma, arazi düzenlemesi, istatistik ve bunları çoğaltabilirsiniz. Bu ve benzeri faaliyetlerin toprak-insan ilişkilerine ait bilgi ihtiyaçlarını kolay, hızlı ve güvenilir

bir biçimde karşılamak içindir; bilgi sisteminin görevlerinden birisi budur.

Öteki görevi ise kadastro bilgi sisteminin; içeriği oluşturan bilgilerden bazılarını; özellikle hak ve yükümlülüklerle ilgili olanlarına devlet güvencesi vermektir. Devlet güvencesi vermek, bu bilgiler doğrudur, devlet bunu taahhüt ediyor anlamındadır.

Şimdi bu bilgi sistemi ilgili faaliyetleri de üçe ayırmak mümkün: Sistemin oluşturulması bir, sistemin güncel tutulması ikincisidir. Burada bir açıklamada bulunmak istiyorum; yenileme, güncelleştirme gibi kavramlar sistemde olmaz. Sistem güncel tutulursa sistemdir; ikinci faaliyet budur.

Üçüncü tür faaliyette sistemden olan bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Bu perspektifle baktığımız zaman olaya, ben Sayın Adiloğlu'ndan şunu öğrenmek istiyorum; daha doğrusu hepimiz bu konuda bilgi sahibi olunursak sevineceğiz: Kendisi yıllarca DPT'de çalıştığı için kadastryla ilgili konularda da pekçok emeği geçti; acaba kalkınma planlarında harita kadastro bilgi sistemine ve sektörü için neler önerilmiştir, bu önerilerin gerçekleşme durumu nedir ve bu gerçekleşmeyen hususların sebepleri konusunda bize bazı şeyler söyleyebilirse -söyleyeceğinden eminim- seviniriz.

Buyurun Sayın Adiloğlu.

Yiğit ADILOĞLU- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, sayın Prof. Gürkan benim sıkıladığım topu patlattı esasında; söyleyeceklerimi gayet -biraz detayda söyleyeceklerimi- felsefik bir ilim adamı lisaniyla iade ettiler. Buna rağmen ben gene biraz fazla vaktinizi alarak bu bilgi sistemi dediğimiz olayı bundan sonraki tartışmalarda ve değerlendirmelerde nasıl anlayacağımızı biraz detaya inerek arz edeceğim. Ondandır da planlarla ilgili soruyu cevaplamaya çalışacağım. Sizlere bilgi aktarmaya gayret edeceğim.

Harita kadastro bilgi sistemi nedir; yani uygulamada biz bu bilgi sisteminden ne anlayacağız? Bu bilgi sistemi deyimi esasında çok eskilerden beri bizim günlük hayatımızda, meslek hayatımıza girmiş olmasına rağmen bu yeni moda olan bir kelime. Muhtemelen bir deyim, muhtemelen bu bilgisayar meselesiyle birlikte biraz daha hoş giden bir deyim olduğu için biraz tuttu sanıyorum. HAKAR raporunda harita kadastro bilgi sistemi nasıl tanımlanmış? En son ve iştiraki en büyük olan bir rapor olması bakımından, burada geçen tarifleri ve yaklaşımları ortaya koymakta hatta tartışmakta ben fayda görüyorum.

HAKAR Raporunun görev tanımı ve ön etüd raporu isimli birinci bölümünde, aşağı yukarı 17 sayfa içinde bu kavram tam birtarif içinde olmasa bile, birtakım unsurlarıyla ortaya konmaya çalışılmıştır. Harita için şu tanım verilmiştir; harita yeryüzünün ve onun yakın çevresinin belirli özelliklerini modellendiren bir bilgi sistemidir. Bu tanım esnasında biraz teknisyence düşününce, yetersiz ve içerik yönünden de zayıf gibi gözüküyor. Ancak burada modellendirme sözünü genişletmek ve o sözün arkasına birçok şeyleri sığdırmak mümkün. Öyle düşündüğümüz takdirde, modelin tanımını yapmak şartıyla yeterli bir tanım sayılabilir.

Öte yandan kadastro için, kadastro toprak-insan ilişkilerini modellendiren bir bilgi sistemidir. Bu da modellendirmeyi yorumlamak şartıyla bir kadastro tanımı ola-

bilir. Ancak bu iki tanımdan hareketle harita kadastro bilgi sistemini sentez yoluyla bulmak da mümkün değil. Bunları tabi HAKAR raporunu tenkit etmek için değil, ama meseleyi ortaya koymak için arz ediyorum. Zaten onun içinde bir kişi olarak ve koordinatör olarak bu tenkit öz eleştiri niteliğinde olabilir. O halde harita ve kadastronun daha çok daha açık bir tanımını yaptıktan sonra, harita kadastronun ve harita kadastro bilgi sisteminden ne anlaşılabileceğini ortaya koyup, diğer değerlendirmeleri buna göre yapmak lazım.

Türk Standartlar Enstitüsünde hazırlanıp kesinleştirilen 1662 nolu standartta harita için şu tanım veriliyor: Harita yeryüzünün tamamının veya bir kısmının doğal ve yapay şekillerinin bir projeksiyon sistemine göre ve belirli bir ölçekte küçültülerek bir düzlem üzerine izdüşümlendirilmiş, özel işaretler ve tanımlayıcı bilgilerle donatılmış benzeridir. Literatür incelemesinde harita için bundan daha açık ve somut bir tanıma ben şahsen rastlamadım.

Kadastro için ise, en iyi tanım 1925 tarihli 658 sayılı kanunda yapılmıştır. Buna göre kadastro; taşınmaz mallara ait hukuk ve tasarruf işlemlerinin temin ve tevsikine ve bunların geometrik şekillerinin ve alanlarının ve konumlarının ve huku-ki durumlarının tespit edilmesi ve taşınmaz vergisinin tayini ve tasarruf belgelerinin düzenlenmesi, tesis ve muhafazasıdır. Bu tanım zamanın ihtiyaç ve şartlarına göre son derece başarılı ve kapsamlı bir tanımdır. Bugün de belki bir iki kelime farkla bu tanıma yapabiliriz.

Gerçekte kadastro kavramının unsurlarından bir tanesi haritadır. Yani kadastro kavramı bu yönüyle daha geniş bir kavramdır. Bununla birlikte harita kavramını da ihtiyaçlara göre genişleyen bir yelpaze gibi görmek lazımdır. Bu yelpazenin önemli bir bölümü kadastro ile çakışır. Yani bindirilmelidir; bir kısmı da başka ihtiyaçlar için kullanılacak kısımları gayet tabi çakışmaz. Bu birer kelime ile ifade ettiğimiz kavramlar birçok unsurlardan meydana gelmiş olup, bu unsurların her zaman hepsinin birlikte oluşturulması ve kullanılması sözkonusu olamayacağından, bunların bir yığın fakat kendi içinde sistem ve model oluşturan, bir birini tamamlayan alt gruplara ayrıldığını düşünmemiz gerekmektedir. Daha önce yani yukarıda kartografik bir tanımını verdiğim harita sözü, genel bir kavramı ifade için kullanılmaktadır. Dayandığı temellere, maksadına, ölçeğine, uygulanan projeksiyon ve kartografya teknikleri ve benzeri faktörlere göre çeşitlenebilir. Kadastro içinde benzer şeyler söylenebilir.

Bilgi sistemi bütün bunları içerecek şekilde ortaya konulmalıdır. O halde harita bilgi sisteminin içinde nelerin bulunduğunu varsayabiliriz? Harita bilgi sisteminde kabul edilen geometrik model, ölçme ve kartografya teknikleri, sabit noktalar sistemi, ölçü, inceleme, araştırma, hesap, analiz yorum ve sonuçları, yeryüzündeki yüze yakın kısımlar ve deniz dipleri dahil, doğal yapının ve sunni tesislerin üç boyutlu konumları, yeraltı ve yerüstü kaynakları, bitki örtüsü, özel olarak ormana ait bilgiler, jeomorfoloji, jeodolojik ve arkeolojik bilgiler, tarihi ve turistik bilgiler, meteorolojik bilgiler, arazinin ekonomik potansiyeli, toprak türü, arazi kullanım bilgileri, fiziki planlama bilgileri, kıymete ilişkin bilgiler, her türlü sınırlara ait bilgiler, güncel tutma ve hizmete sunmaya yönelik bilgi ve mekanizmalar, envanter ve istatistik bilgileri kaynağı oluşu gibi unsurlar bulunmaktadır.

Kadastro bilgi sisteminde gerekli harita bilgilerine ilaveten taşınmaz mal kavramı, parsel kavramı, sınır ve işaretleme, mülkiyet hakkı, taşınmaz mal üzerindeki diğer hak ve mükellefiyetler, taşınmaz mallarla ilişkili vergiler, tescil ve belge verme, devlet güvencesi verilmesi, güncel tutma ve hizmete sunmaya yönelik bilgi ve mekanizmalar, envanter ve istatistik bilgi kaynağı olma gibi unsurlar bulunacaktır.

Sayın Başkanım, biraz uzun mu oluyor?

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Düşüncelerinizi söyleyeceksiniz Sayın Adiloğlu. Yalnız biraz daha hızlı söylerseniz seviniriz tabi.

Yiğit ADILOĞLU (Devamla)- Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Kendi tercihlerinizi koyuyorsunuz; şimdi içerikle ilgili tabi birçok kişinin eleştirisi var, benim de var şahsen eleştirim; yaptığınız tanımlarla ilgili benim de eleştirilerim var ama sonuna kadar dinlememiz lazım.

Yiğit ADILOĞLU- Teşekkür ederim.

Harita kadastro bilgi sistemi, saydığımız bu bilgi demetlerinden oluşmuş, işleyen her zaman kolay, hızlı ve güvenilir şekilde ulaşılabilir ve bunlara uygun şekilde arşivlenen sürekli olarak güncelleştirilen, açık, şartları ve standartları belli bir sistem olarak kabul edilir. Bu kapsama giren bilgiler bütün şartları ve standartları karşılamak suretiyle bir elden yapılabileceği gibi, gerekli ilişki kurulmak suretiyle değişik otoriteler tarafından da yapılabilir.

Değerli dinleyenler, şimdi de geriye kısa bir göz atarak harita kadastro bilgi sisteminin dünyüne ve geçmiş 5 yıllık plan dönemlerine değinmek istiyorum.

Birçok konuda olduğu gibi haritacılık çalışmalarında da askeri ihtiyaçlar dolayısıyla sistemli bir şekilde ele alınmaya başlamıştır. İlk ciddi teşkilatlanma 1895 yılında başlamış; 1925 yılında da 657 sayılı kanunla Harita Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Gene 1925'de 658 sayılı Kadastro Kanunu çıkartılmıştır. Görüldüğü gibi 64-65 yıl önce daha cumhuriyetimiz 2 yaşında bile değiken, pek çok konudaki önemli kanunlar çıkarılmadan bu kanunlar çıkarılmıştır. Bu çok ciddi, son derece de dikkat çekici bir olaydır. Türk Medeni Kanunundan bile önce çıkarılmıştır bu Kadastro Kanunu ve bilgi sisteminin -yukarıda arz etmeye çalıştığım- tanımını da, bugünkü düşüncelerimizi karşılamaya yakın bir tanımını da vermiştir. Ama bugüne kadar aynı ciddiyette bunun üzerine gittiğimizi söylemek oldukça zordur.

Bugün harita kadastro faaliyetlerini düzenleyen 15 kadar kanun ve daha fazla sayıda yönetmelikler bulunmaktadır. Bunlar bir sistem oluşturan, birbirini tamamlayan bir espi ve uygulama içinde de değildir. Ama her biri bir ihtiyacı karşılamak için ortaya çıkmıştır. Nasıl yorumlarsanız yorumlayın, bir kargaşayı, bir başbozukluğu da ifade etmektedir. Bu kanunlar arasında en önemlilerinden biri 657 sayılı Harita Genel Müdürlüğü Kanunudur. Bu kanunun sivil sektör için önemli kılan, bu kanunun sivil sektör için önemli olan yanı, 1961 yılına 203 sayılı kanunla yapılan değişiklikle düzenlenen 4 üncü maddesidir. Bu madde Harita Genel

Müdürlüğü yurdun savunması için lüzumlu bütün harita ve planları, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile işbirliği yaparak adı geçen Genel Müdürlük için lüzumlu haritaları, bütün bakanlıklar ile diğer resmi dairelerin lüzum göreceği haritaları alımı ve basımıyla yekilendirilmiştir. Böylece harita bilgi sistemi diye adlandırdığımız modelin tamamen Harita Genel Komutanlığı tarafından gerçekleştirilmesi ve işletilmesi hükme bağlanmış olmaktadır. Günümüzde bunun geçerliliği ayrı ve geniş bir tartışma konusudur.

Diğer kanun ve yönetmelikler de incelendiğinde, artık etkili olmayan, faydadan çok zararlı sonuçlar veren hükümler taşıdıklarını, modern bir gözle ve 1925 ruhuyla bakılarak günümüz teknolojisinden de yararlanarak çok değişiklikler ve sentezler yapılması gerektiğini herkes görebilir. 5 yıllık kalkınma planlarında sektöre nasıl bakılmıştır?

Bilindiği gibi kalkınma planlarında genel ilke ve hedefler ile ilgili 5 yıllık dönem için öneriler yer almaktadır. Kalkınma planları her ne kadar kamu kesimi için emredici nitelikte ise de, uygulamada ilgili teşkilatların tutumuna göre başarı grafiği değişmektedir. Sektörümüzde başarılı olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Birinci plan dönemi- 1963-1967- içinde harita ve kadastro hizmetlerinin ilk oluşturulması için 20 yıllık süre öngörülmüştür. Nasrettin Hocanın yaşı için "sözümde dönmem" dediği gibi, biz de 25 yıl geçmiş olmasına rağmen halen 20 yılda ısrar ediyoruz. Hem de modern bir bilgi sistemi kavramını da gerçekleştireceğimiz şüpheli bulunmaktadır. Hizmete olan talep tahmini, yaklaşık olarak bugünkü tahminleri tutmaktadır. 1/5000 ölçekli haritalar ana harita olarak belirlenmiştir ve fotogrametrik sisteme ağırlık verilmiştir. Aynı konu ve alanlardaki çalışmalarda işbirliği sağlamak üzere kadastro, harita ve imar planlarıyla ilgili bir-planlama ve işbirliği kurulu öngörülmüştür. Bu ve pekçok soruyu masaya getirecek ve harita kadastro bilgi sisteminden bugün de beklediğimiz bütünleşmeyi sağlayacak önemli bir ilke olmasına rağmen, bugüne kadar olumlu bir gelişme olmamıştır. Ayrıca Harita Genel Komutanlığının 203 sayılı Kanunla pekçok görevle yükümlü kılınmasına rağmen, birinci plan döneminde direkt olarak Harita Genel Komutanlığına bir görev verilmemiştir.

İkinci plan dönemi 1968-1972 içinde, sadece kadastrodan bahsedilmiş, gene 20 yıl hedefi benimsenmiştir. İlke olarak toprağın mülkiyet durumunun hukuki yönden kesin ve açık bir şekilde tespiti öngörülmüştür; daha başka bir unsur eklenmemiştir.

Üçüncü plan dönemi 1973-1977'de harita tapu kadastro sektörünün ve dolayısıyla sistemin tanım ve kapsamı ilk defa üçüncü planda yer almıştır. Buna göre harita, tapu kadastro sektörü her türlü ve amaçlı harita ve planların yapımını, yaşatılmasını, yinelenmesiyle bunların bayındırlık, imar, tarım ve diğer alanlardaki uygulamalarını, kadastro hizmetlerini, tapu sicillerinin düzenlenmesini, taşınmaz mallara ilişkin doğmuş ve doğacak hakların hukuki ve fenni bakımdan izlenmesini ve yürütülmesini kapsamaktadır. Bu kapsam detaya girmeksizin harita kadastro bilgi sisteminin yaklaşık olarak bütün unsurlarını taşımaktadır. Sektöre bakış açısında bir dönüm noktası olarak görülecek bu planın uzun dönemde gelişme hedefleri bölümünde, tarım ve toprak reform ile sulama, kurutma, tarım kredileri, tarım sigortası, şehirlerin nazım ve imar planları tanzimi ve uygulaması, gecekondü problemi,

hazine ve vakıf arazileriyle mülkiyete konu olmayan devletin hüküm ve tasarrufu altındaki kullanılmaya elverişli arazilerin kıymetlendirilmesi, arazi ve bina ve tarım gelirlerinin adaletli olarak vergilendirilmesi, devlet geliri arasında büyük payı olan ve gayrimenkullere ilişkin olarak alınan harç ve vergilerin tam olarak tahsili, gayrimenkul karşılığı kredi alınabilmesi, kamulaştırma işlemlerinin aksamadan yürütülmesi, turizm alanlarının değerlendirilebilmesi, arazi ve ona bağlı ihtilafların azaltılması ve bütün bunlara bağlı sosyal faydalar, harita ve kadastro işlerinin kısa zamanda bitirilmesini zorunlu kılmaktadır denilmekte ve bu işlerin 1973'ten başlayan 15 yıl içerisinde bitirilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca yeni bir boyut olarak çok yönlü kadastro yapılması, teknik değerini yitiren harita ve kadastronun yenilenmesi ilkelerine de yer verilmiştir.

Tedbirler bölümünde 657 sayılı kanun dışındaki kuruluşların işbirliği ve koordinasyonu etkili olarak sağlanacaktır; bu Birinci Planda da benzer şekilde vardı. Çok yönlü kadastro çalışmalarına başlanacaktır; haritaların standardı tespit edilecektir, mükerrerliği önlemek için teknik arşiv işlerinin düzenlenmesi amacıyla 657 sayılı Kanunun 5 inci maddesine işlerlik kazandırılacaktır, yenileme kanunu çıkarılacaktır. 766 sayılı tapulama ve 2613 sayılı Şehir Kadastro Kanunları birleştirilecektir. Parsel köşelerine sabit işaretler konulacaktır, haritaların ve haritalarla ilgili bilgilerin ve dokümanın gizliliği konusu, günün koşulları da dikkate alınarak gözden geçirilerek uygulamada darboğaz yaratmayacak tarzda düzenlenecektir, tedbirleri yer almıştır.

Bu tedbirlerden Harita Genel Komutanlığı ile bağlantılı olmayanlar 15 yıla yayılan bir süre içinde mevzuat çıkarmak suretiyle, şekil yönünden gerçekleşmiştir. Ancak çizilen kapsamda öngörülen bütünlüğü sağlayacak harita kadastro bilgi sistemi anlayışının uygulamaya konulduğunu söylemek mümkün değildir.

Dördüncü Plan dönemi 1979-1983 arasında da, aşağı yukarı Üçüncü Plan dönemindeki ilkeler ve tedbirler muhafaza edilmiştir. Onları kısaca fazla uzatmadan okumaya çalışacağım. İlkeler bölümünde, harita tapu kadastro faaliyetlerini etkinleştirerek yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır. Kuruluşların özel ihtiyaçlarına uygun harita üretimi yerine, çok amaçlı baz haritalar kısa sürede ve sıkı bir işbirliği içinde sağlanacaktır. Teknik uygulamalara dönük olarak üretilen yada geliştirilen planlar ve özellikle imar planları için kadastro haritaları baz alınacaktır. Harita ve kadastro ile ilgili standart yapımı hızlanılacak ve zorunlu olarak uygulamaları sağlanacaktır. Özellikle kamusal arazilerin harita ve kadastro işlerinin öncelikle tamamlanması için yasal önlemler alınacaktır. Araştırma geliştirme konularına ağırlık verilecek, üniversite, akademi ve diğer bilim kurumlarıyla uygulayıcı kuruluşlar arasında sıkı işbirliği sağlanacaktır.

Harita bilgi ve belgelerinin gizliliği, uygulamanın gerektirdiği esnekliği sağlayacak biçimde yeniden düzenlenecek; Harita Genel Müdürlüğü'nün sivil amaçlı faaliyetlere katkı ve desteği sağlanacaktır. Harita ve kadastronun teknik değerini ve uygulama olanağını yitirdiği yerlerde, harita ve kadastronun her yönüyle yenilenebilmesi için arazi düzenlemesine ve birleştirilmesine olanak verecek yasal önlemler getirilecektir.

Bunun dışında haritaların memleket nirengi ağına bağlanması, parsellerin eko-

nomik büyüklüğün altında bölünmeyecek şekilde yasal düzenlemelerle bir nevi tarım ve toprak reformuna yardımcı olacak bir mekanizmanın getirilmesi gibi unsurlar var.

Beşinci Plan döneminde sektörümüzle ilgili hemen hemen bir şey görülüyor. Demek ki her hangi bir gelişme olmamış veya ümit kesilmiş; bilemiyorum orada bir şey yok.

Altıncı Plan dönemine önümüzdeki günlerde ne olduğunu görebileceğiz.

Sonuçta; harita kadastro bilgi sisteminin çok öncelerden değişik isimler altında ortaya konulduğunu görüyoruz. Bu tabiatıyla benim şahsi görüşümdür, tartışma sırasında -Sayın Başkanın da dediği gibi- başka unsurlar katmak mümkündür. Bu sisteme kaynak olabilecek bilgilerin değişik mekanizmalarla hemen tamamının toplandığını, hatta mükerreren toplandığını biliyoruz. Fakat bunların bir sistemi bütünleyecek nitelikte olduğunu, güncel tutulduğunu, gerektiği şekilde hizmete sunulduğunu, belli ve sınırlı maksatlar dışında kombine olarak bir entegrasyon içinde kullanıldığını, Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılamaya yeterli olduğunu, kalitesinin yüksek olduğunu, ekonomik olduğunu söyleyemeyiz. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Adiloğlu

Sayın Adiloğlu'nun açıklamalarından anladığımız kadarıyla, Devlet Planlama Teşkilatının hazırladığı yahut kalkınma planlarımızda sektörümüze ve bugün gündemimizde olan konuya bir sistem yaklaşımı içerisinde yaklaşılmadığı açık seçik görülmektedir. Dağınık fikirler, tedbirler, hedefler söylenmekte; ama bir sistem yaklaşımı gibi bir kavramın bu planlara girmediği görülmekte.

Şimdi ben Profesör Sayın Alkış'tan bir ricada bulunacağım; daha doğrusu açıklamalarını şu doğrultuda isteyeceğim, planlamamızda olmamasına rağmen yasallarımızda hiç sözü edilmemesine rağmen, bir kamu kuruluşu -İstanbul Belediyesi- kendiliğinden bir sistem yaklaşımıyla, bir kent bilgi sistemi oluşturma çabası içerisinde. Ancak sistem yaklaşımı ile ilgili konuları da biraz açması bakımından olaya biraz daha teknik açıklamalarla girerek, o uygulamayı bize anlatırlarsa veya o uygulamalarla ilgili bilgi verilerse memnun oluruz. Buyurun Sayın Alkış.

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Teşekkür ederim efendim.

İzin verirseniz sayın yürütücüm, ben kürsüde konuşmak isterim; çünkü yansıyı kullanmak zorundayım.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Buyurun tabi efendim.

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli meslekdaşlarım; sayın Gürkan'ın bana yönelttiği soruyu cevaplamadan önce, aynı kavramlarda birleşebilmemiz ve konuyu birlikte tartışabilmemiz açısından temel kavramlara değinmek istiyorum. Çok kısa ve öz biçimde veri tabanı, veri bankası, bilgi sistemi, arazi bilgi sistemi, coğrafik bilgi sistemi gibi; bunun hemen ardından,

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Sayın Alkış, onları kısa keserseniz seviniriz.

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Çok kısa olacak Sayın Başkan.

Daha önce arzu edildiği için geniş bir hazırlık yapmıştım ama, çok kısa bir özetlemeye çalışacağım. konuşmamın özetini yansıda izliyoruz; çok kısa ve öz biçimde kavramlara değindikten sonra yine aynı özet içerisinde haritaçılık açısından bilgi sisteminin önemi nedir, harita kadastro mühendisliği açısından konuya nasıl yaklaşmalıyız; bu konuyu çok kısa şekilde özetledikten sonra, İstanbul arazi bilgi sistemi konusuna girmek istiyorum; yani temel konumuza.

Şimdi sözlerime ekonomi dünyasında para ne ise bilim ve teknoloji dünyasında da geçerli olan şeyin bilgi olduğunu söylemekle başlıyorum. Bildiğiniz gibi çağımız bir bilim çağıdır; toplumu geleceğe giden yolda mevcut olanaklardan en verimli mantıksal biçimde yararlanma yollarını aramaya çıkıyor. Başlangıçta sadece hesap yapan araçlar olarak kullanılan bilgisayarlar, günümüzde daha geniş içerikli bir biçimde bildiğiniz gibi organizasyon amacıyla kullanılıyorlar. İşte sonuçunda adına veri tapanları, veri bankaları ve bilgi ve bilgi sistemleri dediğimiz bir oluşum söz konusu oluyor. O halde çok kısa ve öz biçimde bunları tanımlamaya çalışalım.

Alışılmış biçimde programlamada gördüğünüz bir akış diyagramı söz konusudur; yani veriler bir programla işlenir ve sonuçlar elde edilir. A ,verisi, A programı A, sonucu. Daha sonra sonuçlar yine başka verilerle birlikte programlarla B sonucuna ulaşır ve bu dizi işlem devam eder gider. Burada önemli nokta programın doğrusal akışı oluşudur; sondaki programda baştaki verileri kullanmak gücü söz konusudur, yada bazı sakıncaları vardır. O bakımdan konuya bütün verileri içerecek -mavi ile gördüğümüz konuya- biz burada bir daire içinde gördüğümüz veri tabanında topluyoruz bütün bu verileri ve bir veri tabanı yönetmeni aracılığı ile kullanıcılara; çok sayıda kullanıcılara bunları sunabiliyoruz.

O halde veri bankası nedir; veri tabanının bu şekilde çok kısa ve öz biçimde tanımını yaptıktan sonra, veri işlemede üretilen bilgilerin arşivlenmesi günümüzde önemli bir konudur. Bu arşivleme veri kümelerinin sürekliliği, ortak kullanımı ve güvence altına alınması; yani korunmasını amaçlar.

Şimdi veri bankasını tüm öğeleriyle birlikte yansıda görüyoruz. Gördüğünüz gibi veri tabanı ve onu yöneten bir sistem söz konusu. Bu sistemi kullanan çok sayıda kullanıcılar var ve sonuç ürünlerinde giriş çıkış olarak elde edebiliyorlar.

Şimdi bu veri bankası nasıl bir sisteme dönüşüyor? Nasıl bir bilgi sistemine dönüşüyor; bilgi sistemi her şeyden önce basit anlamda modern bir arşiv olarak tanımlanabilir. Yansıda topografik bir bilgi sisteminin yapısını görüyoruz. Bu sistemde gördüğünüz gibi, bir yönetici kişi sistemi sorguluyor ve sorduğu sorulara karşılık cevaplar alıyor. Yani sistemin sorgulama yönüyle, yoluyla birtakım bilgiler sağlıyor. O halde arazi bilgi sistemi nedir; bilgi sisteminden önemli ayrıcalığı bunun özel bir durumu oluşudur. Arazi bilgi sistemi bir yörenin toprağa ilişkin verilerinin sistematik biçimde toplanması, işlenmesi, sunulması, güncelleştirilmesine yönelik işlemlerden oluşur. Burada bilgisayar tamamen bir araç olarak kullanılır; hiçbir zaman bilgisayar bir amaç değildir. Önemli bir noktayı burada vurgulamak istiyorum; özellikle arazi bilgi sisteminde bu sistemin ancak kadastral bir temele dayandığı sürece tutarlı oluşu önemli bir konudur. Haritaçılık açısından arazi bilgi sisteminin

yada genel anlamda bilgi sisteminin önemi nedir? Bildiğiniz gibi haritacılıkta, haritacılık emek yoğun bir hizmettir ve haritacılar en yoğun bilgi üreten mesleklerden biridir. Hatta en önde gelenlerden biridir. Bilgilerin arşivlenmesi ve güncelleştirilmesindeki işlevi kaçınılmazdır. O halde bankanın ana sermayesi, haritacılığın yoğun emek hizmetleriyle üretilmektedir. Sermaye kazananın olduğu görüşünden hareketle, bilgi de üretmenin olmalıdır. Başka bir deyişle haritacı temel etkinliği olan bilgi üretmeden kaynaklanan işlevinin arşivleme, güncelleştirme ve araziye uygulamada da sürmesi ve onlarla bütünleşmesi gerekir.

Daha öz bir deyişle haritacılar olarak, bilgi sistemi bizim bir parçamızdır diyebiliriz.

İstanbul arazi bilgi sistemine geçmeden önce, çok kısa ve öz biçimde ileride değineceğimiz önemli bir iki konuyu yansıta göstermek istiyorum. Burada bir bilgi sistemi söz konusu; bilgi sistemi küçük ve büyük ölçekliler için farklı adlar alıyorlar. Küçük ölçekler için bu sistem çoğunlukla coğrafi bir bilgi sistemi olarak adlandırılıyor. Yine bilindiği gibi büyük ölçekli çalışmalar için ise, genellikle arazi bilgi sistemi yada kadastro için söz konusu ise parsel bazlı, parsel dayalı arazi bilgi sistemi olarak adlandırılıyor. Teknik olarak gördüğümüz gibi, birinde grit yada kare ağı dediğimiz yöntem kullanılırken, diğerinde vektör yöntemi kullanılıyor. Veri toplama da temel ölçmeler, uzaktan algılama ve fotogrametrik yöntemle, sayısal resim bilgi işlemi gibi mesleğimizde tanıdığımız yöntemler kullanılırken; büyük ölçekli harita üretimini temel alan arazi bilgi sisteminde ise yine değişik yöntemler kullanılıyor.

Konumuz arazi bilgi sistemi olduğuna göre, parsel bazlı arazi bilgi sisteminin kırsal ve kentsel alanlardaki uygulama aşamalarına şöyle bir göz atmak istiyorum. İlk aşama jeodezik kontrol ölçmelerini içeriyor. Bu aşamada yine bilindiği gibi teodolit, elektronik uzaklık ölçerler, fotogrametrik nokta sıklaştırma, fotogrametrik nirengi yöntemleriyle kaba konum belirleme gibi yöntemler kullanılıyor. Daha sonra büyük ölçekli fotogrametrik harita üretimi söz konusu; bu haritalar yine bilindiği gibi analog yada dijital biçimde elde ediliyor. Ancak bir bilgi sistemi söz konusu olduğuna göre, burada sayısal haritadan söz etmek gerekiyor. Parsel bazlı kadastral bilgiler ise, yine çizgisel, yazısal ve bir grafik bilgi sistemi şeklinde olabiliyor. Sonuçta bütün bu bilgiler, kayıtlar ve bilgisayar kütükleri olarak arazi bilgi sistemini oluşturuyorlar.

Bütün bu çalışmalardan sonra, şimdi İstanbul Büyükşehir Belediyesinde 1987 yılında oluşturulmaya başlanan ve bu oluşumu hala sürmekte olan İstanbul Arazi Bilgi Sistemine değinmek istiyorum. Burada arazi bilgi sistemi tanımını bilinçli olarak kullanıyorum; bugünkü aşamada sistem sadece kentsel verileri içeriyor, ancak kadastro verileriyle bütünleştiği takdirde, bütünleştiğince arazi bilgi sistemi içeriğini kazanacaktır.

Önce İstanbul hakkında çok kısa ve öz bilgiler vermem yerinde olacak. Alan oldukça geniş; 1870 kilometrekarelik bir alanı içeriyor. Yine bilindiği gibi İstanbul 7 milyonu aşan nüfusuyla önemli bir metropoliten kentimiz. Nüfus artışı ortalama 4,2'yi -yüzde- buluyor. Coğrafi durumu oldukça stratejik, arazi yapısı çok engebeli ve arsa çok değerli. Yaklaşma çok dinamik ve çok katlı. Kent olarak önemi hiç kim-

se tarafından yadsınamaz.

Bunun yanında İstanbul Büyükşehir Belediyesinde de kısa bir biçimde değinmek istiyorum. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bilindiği gibi metropoliten bir belediye; 19 ilçe belediyesi Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak çalışıyor. Bağlı kurumlar İstanbul Sular İdaresi; İSKİ, İstanbul Gaz Dağıtım Anonim Şirketi ve İETT ve diğer kamu kuruluşları da gündeme geliyor; PTT, TEK ve benzeri kuruluşlar gibi.

Öncelikle hepinizin merak ettiğini umuyorum; İstanbul arazi bilgi sistemi oluşumu nereden gelmiştir? Şunu özellikle vurgulamak istiyorum, bu düşünce her şeyden önce meslek dışında ve yönetici pozisyonunda olan kişilerden gelmiştir ve temeli de planlamaya dayamaktadır. Hemen birçok ülkede olduğu gibi kentin planlama gereksinimlerine kısa sürede imar durumu verebilme gibi, belki politik olarak nitelenebilecek amaçlara dayanmaktadır. Bu çalışmalar için gerekli, jeodezi açısından gerekli ön çalışmalar daha önceleri bildiğiniz gibi tamamlanmıştır. İstanbul'un tüm metropoliten alanının bir özel firmamız tarafından metropoliten nirengi ağı kurulmuş ve bu çalışmalar ortalama 2 sene gibi bir süre içerisinde bitirilmiş tir. Bunun hemen sonrasında planlama amacına yönelik olarak yapılacak bu girişimin, sonuçta bir bilgi sistemini gerektirdiği ortaya çıkmış ve bu amaçla yazılım ve donanım seçimi konusunda belediyenin çalışmaları olmuştur.

Burada ben yer yer İstanbul Büyükşehir Belediyesinden söz ediyorum ama şunu özellikle vurgulamak isterim; İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle bu konuda özellikle sayısal fotogrametrik haritaların üretimi konusundaki işbirliğimiz nedeniyle söz ediyorum. Ancak belediye adına konuşmadığımı ve üniversite adına buradan söz ettiğimi vurgulamak isterim.

Yöntem seçimi konusunda öncelikle mevcut haritaların sayısallaştırılması konusu gündeme gelmiş. Hatta bir yabancı firma çok da cazip tekliflerle bu haritaları sayısallaştırmayı önermiş ve daha sonradan meslekdaşlarımızın yerinde tepkileriyle bu konudan vazgeçilmiş; böylece yabancı firmanın iflası için, belki iflas etmemesi için bir fırsat kaçırılmış olmuş. Yöntem konusunda ise fotogrametrik yöntemle bu işin daha hızlı, daha kısa zamanda 3-3,5 kez daha ucuz biçimde yapılabileceği sonucuna varılmış ve bu konuda hazırlanan ihale de yine hepinizin bildiği gibi yerli bir firmamız tarafından alınmış ve ilk aşaması alınmış; bu aşamayı burada vurgulamak istiyorum; bu aşama temel verilerin; bilgi sistemi için gerekli temel verilerin sağlanması aşaması, yani kentsel harita üretimi, sayısal harita üretim aşaması. İhale süresi 2 yıl; 1987 yılının Temmuz ayında başlamış ve bu yılın yani 1989 yılının temmuz ayında sona erecek.

Donanım seçimi konusu da yine ocak 1987'lerde sonuca bağlanmış ve yine belediyenin bu konudaki çalışmalarıyla intergraf sistemi tercih edilmiş. Bunun hemen sonrasında gerekli ön hazırlıklar yapılmış ve prototip pilot bölge uygulamasına geçilmiş; daha sonra grafik verilerin yanında, sisteme aktarılması düşünülen grafik olmayan anlamsa, sözel verilerin de sisteme aktarılması yönünde girişimlerde bulunmuş ve bu amaçla İstanbul Büyükşehir Belediyesinde Belbin adı altında bir anonim şirket kurulmuş ve bu şirkette bu verilerin aktarılması işlevini üstlenmiş.

Sistem hakkında çok kaba bilgi vermek gerekirse, yaklaşık tam bilinmemekle

birlikte, bir milyonu aşan parselin olduğu söyleniyor. Bu bakımdan mevcut olanaklarla 3,6 GB kapasitesi, bilgi sisteminin kapasitesinin gelecekte 8 GB ulaşacağı tahmin ediliyor. Şu anda projenin yaklaşık üçte ikisinin bittiğini, proje derken şu aşamaları da bu arada belirtmek gerekiyor, metropoliten nirengi ağına dayalı olarak fotogrametrik yöntemle, nokta sıklaştırma amacıyla yani hava nirengisi amacıyla yersel çalışmalar, yersel jeodezik çalışmalar tamamlanmış, İstanbul'un tümü, yaklaşık 3500 noktayı içeriyor, iki yakası. Tümünü birlikte dengelenmiş, hassasiyet konusunda kaba bir bilgi vermek gerekirse, ortalama hassasiyet 5 santimetrenin altında. Yine nivelman ağı konusunda da Pazartesi günkü oturumda arkadaşım bilgi verdiler. Doğu ve Batı ikişer ayrı bölge olarak dengelendi. Yine ulaşılan doğrulukta sayısal yöntemle harita üretimi için oldukça yeterli.

Daha sonra bu verilere dayalı olarak fotogrametrik nirengi çalışması tamamlandı ve üretilen sıklaştırılan noktalara dayalı olarak da harita üretimi günümüzde yaklaşık 1500 pafta ile 1/1000 ölçeğinde, yani üçte ikisine yakın bir bölümü tamamlanmış oldu. İlgili firmadan aldığımız bilgilere göre projenin sürecinden iki ay kadar önce -Mayıs ayı ortalarında- tamamlanacağı söyleniyor, biz de bu tahminlere katılıyoruz; ancak projenin zamanında sonuçlanabilmesi gerçekten bizi sevindiriyor.

Bunun yanında, yani planimetrik ve topografik verilerin fotogrametrik yöntemle sağlanması yanında, planlama verileri ve kadastral veriler de sisteme aktarılıyor. Bunun için çalışma grupları oluşturuldu. Özellikle pilot bölge alanında bu çalışmalar tamamlandı ve yapılan topluma açık bir günde yapılan bir tanıtımla da pilot bölge alanında kısa sürede, birkaç dakikalık bir zamanda imar durumu verilebileceği de gösterilmiş oldu.

Şimdi İstanbul Arazi Bilgi Sistemi konusunda belki yansızdan özetlemeye çalıştığım konuları derli toplu biçimde görebileceksiniz. Jeodezik ağı ölçüleri bunlar tamamlandı, veri toplama işlemi, topografyası, yani fotogrametrik ölçmeler bunlar tamamlandı. Burada önemli bir konu var, o da yansızda gördüğünüz "Kadastro" başlığı altında kadastral veri tabanının oluşturulması konusu. Mevcut yasalarımıza göre, bildiğimiz gibi, kadastro yapma yetkisi Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün temel görevlerinden birisi. Belediyelerde mevcut yasal düzenlemeler içerisinde İmar Yasası ve ona bağlı diğer yasalar çerçevesinde kadastral verileri ilgili kadastro ya da tapu müdürlüklerine hazırlama, bir bakıma dolaylı olarak kadastro yapma yetkilerine sahip.

Başlangıçta vurgulamaya çalıştığım bir nokta vardı, o da böyle bir sistemin, yani kentsel bilgi sisteminin, ya da daha geniş anlamda arazi bilgi sisteminin kadastral verilerden kadastral veriler olmaksızın kadastral verilerden yoksun bir biçimde oluşturulmasının sakıncalı olduğu, hatta temel açılardan noksanlıklar göstereceği şeklinde idi. Şimdi, buradan sistem oluşumunda karşılaşılan temel güçlük de kanımca burada yatıyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, kadastro bölge müdürlüğünden sağladığı haritalardan yararlanmak suretiyle çalıştığı alanlardaki kadastral haritaları farklı ölçeklerde, farklı hassasiyetlerdeki haritaları sayısallaştırarak sisteme yüklüyor. Bunu özellikle pilot proje alanında bu çalışmaların sonuçlandırıldığını söyleyebiliyorum. Diğer alanlarda da devam edecek. Burada önemli bir nokta, kadastro konuya bakış açısı. Sistem oluşumu içerisinde kadastro konusuna yer

yadsınamıyor. Ama Kadastro Genel Müdürlüğünün temelde konuya gerek teknik gerek hukuksal açıdan destek olması gerekiyor.

Ben bu önemli konuyu vurguladıktan sonra burada sözlerimi noktalamak istiyorum. İkinci turda bu konudaki önerilere yer vermek düşüncesindeyim. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Ben teşekkür ederim Sayın Alkış.

Sayın Alkış'ın açıklamalarından da gördüğümüz kadarıyla ilk uygulama olduğu için orada da gerçekten bir sistem yaklaşımı diye bir şey yok. Bence ihtiyaçları ortaya çıkmış, bunu çözmek için tedbirler almaya başlamışlar, derken yol olarak bir bilgi sistemi olayı ortaya çıkmış. O bilgi sistemi oluşagelmekte. Demek ki bu olaylar, aslında HAKAR'da oldukça ayrıntılı bir şekilde konuşuldu, tartışıldı ve HAKAR'ın bir tedbiri olarak, tahriki olarak da diyebilirim, bir bilgi sistemi yasası çıkartılması gündeme geldi. Ve bu bilgi sistemi ile ilgili bir taslak hazırlığı oldu, o taslağın hazırlığı hangi aşamada olduğu, bu taslağın neler getirdiği konusunda Sayın Doktor Ünal'dan kısa olarak rica ediyorum.

Dr. Nadi ÜNAL- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlarım arazi bilgi sistemi konusunda gerek planlarda, gerekse uygulamalardaki karşılaşılan durumları ve gerçekleştirmeleri izah ettiler ve sizler de bildiğiniz gibi, HAKAR Projesinin de sonucu olarak bir harita kadastro tapu bilgi sistem kanununun çıkarılması, tabii bu kanunla birlikte işte Kadastro Kanununun yenilenmesi gibi pekçok hedefler belirlendi. Kadastro Kanunu çıkması yanında, hemen akabinde bir yıl kadar önce de hazırlanan bir Harita Kadastro Tapu Bilgi Sistem Kanun Tasarısı ilgili bakanlıkların görüşüne sunuldu.

Genel Müdürlüğümüzce hazırlanmış olan bu kanun tasarısı, aslında 16 maddeden ibaret bir kanun tasarısıdır. Bu bir yıl kadar önce gönderilen kanun tasarısı, bütün bakanlıkların görüşleri alınarak, toplanmış durumda ve genelde olumlu bir yaklaşım içerisinde. Tabii belirttikleri görüşler doğrultusunda Genel Müdürlüğümüzde kurulan bir komisyonda tekrar redakte edilmek suretiyle bu kanun tasarısı kanunlaşması için Başkanlığa tevdi edilecek.

Değerli arkadaşlar, zaten Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, ta 1964'lü yıllardan beri bilgisayar kullanmaya başladığında belirli bazı bilgileri bilgisayar bazında toplayıp istatistiki veriler elde etmeye başlamıştı. Tabii bu bir sistem yaklaşımı içinde değil, bir bilgi sistemi kurma yönünde değil, sadece örneğin, kadastro üretimi konusunda, örneğin, mal sahipleri konusunda bir bilgisayar ortamı oluşturmak için çabalarını devam ettirmiştir ve halen devam etmektedir. Tabii bu uğraşlar, sadece hizmetin yakın takibi ve kolaylıkla ulaşım sağlanabilmesi için bilgisayardan yararlanmak suretiyle geliştirilmiş değişik projeler. Ancak, hepinizin bildiği gibi, bir kadastro bilgi sistemi ancak parsel bazında ulaşılabilir gerekli bilgileri elde etmekle mümkün olacaktır.

Şimdi bu hazırlanmış olan Harita Kadastro Tapu Bilgi Sistem Kanun Tasarısının gerekçesini şöylece bilgilerinize aktardıktan sonra, kanun maddelerini de başlıklar itibarıyla arz edeceğim.

Bilindiği gibi Türkiye'de harita kadastro faaliyetlerinin başlangıcı oldukça eski tarihlerden gelmektedir; ancak haritaya dayalı kadastro düşüncesi ilk defa 1912 yılında gündeme gelmiş, o zamandan günümüze kadar da kuruluşlar artan ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte bağımsız, bütünleşme, yaşatılma şansı olmayan hizmet ürete gelmişlerdir. Çığ gibi büyüyen ihtiyaçlar, para, emek ve zaman israfı ile karşılanmaya çalışılmıştır. Birbirinden bağımsız ve farklı standartlardaki harita kadastro bilgileri uygulanmasında yetersiz kalmıştır.

Bilindiği gibi, Türkiye kadastrusunda 1988 yılı sonu itibariyle yüzde 57 bir gerçekleştirme vardır; ancak 1960'lı yıllara kadar yapılan kadastral haritaların da büyük oranda yenilenmesi gereği ortadadır.

Diğer taraftan, kadastrodan bağımsız olarak şehir ve kasabaların en az birer defa, bazı yerlerde mükerrer olmak üzere hali hazır haritası yapılmıştır. Yatırımcı kuruluşlar, aynı yerlerde özel maksatlar için harita üretmişlerdir. Bunların hemen tamamı ayrı ayrı sistemlere dayandırıldığı için bütünleşme şansı da bulunamamaktadır. Türkiye'nin bu çok önemli ve gecikmiş hizmetini bir an önce gerçekleştirebilmek için, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, çok yönlü hizmet verebilecek ve yaşatabilecek bir sisteme bağlama mecburiyeti hasıl olmuştur.

Harita Kadastro Tapu Bilgi Sistem Kanunu, bu sektördeki bütün ihtiyaçlara cevap verecek, para, zaman ve emek israfını önleyecek, aynı zamanda çağdaş bir düzenleme ve uygulama getirecektir. Bu Kanun Tasarısı ne gibi yenilikler getirmektedir? Birincisi, hizmet girdileri bir yöne ve standart üretime yönlendirileceği için, hizmetin tamamlanması kısa zamanda gerçekleşecektir. İkinci olarak, çok maksatlı harita kadastro yapılarak, taşınmaz mallarla ilgili ve uygulama için gerekli teknik ve hukuki bilgiler üretilecektir. Üçüncü olarak, hizmet üretimi bir masraf plana bağlanacaktır; ayrıca, yıllık programlar ihtiyaca göre belirlenecektir. Dördüncü olarak, harita kadastro tapu bilgi ve belgeleri, müşterek bir arşivde tutularak, sektör içinde ve ilgili sektör ve kuruluşlarla ilişkiler kesintisiz sağlanabilecek, ihtiyaçlar karşılanabilecek, mükerrerliğe meydan verilmeyecek, envanter bilgileri kolaylıkla çıkarılabilecektir. Beşinci olarak, bütün haritalar ülke temel jeodezik ağlarına bağlanacak, ölçekler ve pafta bölünmeleri aynı esasa getirilecektir. Böylece, harita karmaşası önlenecektir. Altıncı olarak, harita sabit noktaları ile parsel sınırlarının sabit tesislerle işaretlenmesi esasa bağlanacaktır. Böylece büyük boyutlardaki sınır ihtilafları önlenmiş olacaktır. Yedincisi, devletin bizzat yapmakta olduğu bir kısım işleri özel teşebbüse aktarmak suretiyle hem sürat sağlanacak, hem de devletin denetim ve gözetimi etkinleşecektir. Buna ilaveten, hizmet ilgililere ücret mukabilinde verilecek, hem hizmet satışını sağlama, hem de hizmeti istenilen düzeyde üretebilmek için döner sermaye oluşturulacaktır. Son olarak, topografik haritalara kamu yararına aykırı olmamak kaydıyla aleniyet, açıklık getirilecektir.

Bu temel gerekçelere göre hazırlanmış olan bilgi sistemi kanun tasarısı, şu 16 maddenin, son 3 maddesi yürürlük ve iptal maddeleri olması nedeniyle diğer maddeleri okumak istiyorum.

1- Amaç: Sivil maksatlı harita, kadastro ve tapu hizmetlerini gerçekleştirmek, bu yönde standardizasyon ve arşiv birliğini sağlamak ve hizmet tekrarlarını önlemek, harita kadastro ve tapu bilgilerini doğru, süratli ve noksansız olarak sağlamak ve

güncel tutmak üzere, devamlılık arz eden harita kadastro ve tapu bilgi sistemini kurmaktadır.

2- Kapsam: Gene HAKAR Projesinde belirlenen alternatiflere göre belirlenmiş olan şu hükümleri içermektedir. Birinci maddedeki amacın gerçekleştirilmesi için oluşturulacak bilgi sistemi;

a)- Yeryüzünün tabii yapısı ile yerüstü ve yeraltı suni tesislerini yatay ve düşey konumlarını,

b)- Taşınmaz malların sınır ve yüzölçümlerini,

c)- Taşınmaz malların hukuki durumlarını,

d)- Arazi kullanım bilgilerini,

e)- Toprağın türünü,

f)- Taşınmaz malın kıymetini,

g)- İmar ve arsa bilgileriyle gerekli görülecek diğer bilgileri kapsamaktadır.

3- Harita ve Ölçekleri: -Bu kısmı tam okumadan şöyle izah edeyim- harita bilgileri, ülke temel jeodezik ağına bağlı tutulacak ve harita ölçekleri 1/5000 ve 1/1000 olacak ve pafta bölümlenmesi ülke çapında yapılacaktır hükmünü içermektedir.

4- Sabit nokta ve taşınmaz mal sınırlarının işaretlenmesi: Kadastrosu yapılacak alanlarda sınırları işaretlerle belirtilmemiş olan taşınmaz malların sınırlarına, malikleri ve zilliyetleri tarafından idarece belirlenecek esaslara göre işaretler konulması mecburidir. Belitilen zamanda işaretlenmesi yapılmamış olan yerler, idarece yaptırılacak, yapılan masraf yüzde 50 fazlası ile Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkındaki Kanuna göre tahsil edilecektir.

Malik ve zilliyetleri gerekli görülen yerlerde, toprak üstü, toprak altı harita sabit tesislerinin konulması ve ölçü işlemi yapılması için görevlilere izin vermek zorundadırlar. Taşınmaz mal malik ve zilliyetlerinin harita ve sınır nokta tesis ve işaretlerinin korunması ile kullanılması çalışmalarını engelleyecek tutum ve davranışlarda bulunmaları yasaktır. Harita sabit tesis ve işaretlerinin konulabilmesi için ihtiyaç halinde kamulaştırmaya yetki verilmiştir.

5- Arşivleme: 2 nci maddede sayılan bilgiler ilçe düzeyinde arşivlenerek hizmete hazır tutulur. Ayrıca, kopyalarının muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler, Tapu ve Kadastro Bölge Müdürlüklerinde, istatistik amaçlı bilgiler ise Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde arşivlenir.

Milli güvenliğe aykırı olmamak şartıyla Harita Kadastro ve Tapu Bilgi Sistemine giren bilgiler ise Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde arşivlenir.

Milli güvenliğe aykırı olmamak şartıyla Harita Kadastro ve Tapu Bilgi Sistemine giren bilgiler ve haritalar aleni olup yayımlanabilir. İlgisi olan hekes bu bilgi ve belgelerden döner sermaye idaresine ücret ödeyerek faydalanabilir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün izni alınmak koşulu ile hava fotoğrafları ve arazi ölçüsü ile ilgili her türlü değer özetleri üçüncü kişiler tarafından çoğaltılıp yayımlanabilir.

6- Görevli Teşkilat ve Faaliyetleri: Bu madde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, ilk tesis, yenileme, mevcut bilgileri harita kadastro ve tapu bilgi sistemine uygun hale getirme ve güncel tutma işlerinden ibaret olan faaliyetleri bir ana plana göre ilçe birimini esas alarak gerçekleştirir.

Yeterli sayıda ve uygun konumdaki sabit noktayı yaygınlaştırmak ve sıklaştırmak ve bunları her an kullanılabilir durumda muhafaza etmek, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün görevi.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün, bilgisayar, foto-grametri, uçuş kıymetlendirme havai nirengi ile ilgili personellerin sorumluluklarına burada yer veriliyor, orayı geçiyorum.

Harita kadastro tapu bilgi sistemi ile ilgili bilgileri üreten ve ürettiren kuruluşlar, bu bilgileri edindiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde arşivlenmek üzere Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne bildirmeyi zorunlu tutuyor ki, böylelikle bir arşiv birliği sağlayarak tek bir sorumlu üniteye toplanmasını öngörüyor.

7 inci maddede ise, işlerin özel sektör eliyle yaptırılması açıklanıyor. Sayın Başkan hızlı geçirdiği için, işte burada ihale kanununa tabi değildir, muhasebe işlemlerine tabi değildir gibi, genel hükümlere yer vererek, bu sistemle ilgili Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, harita kadastro tapu bilgi sisteminin gerektirdiği teknik işlerin tamamını veya bir kısmını Harita ve Kadastro Mühendislik bürolarına ihale etmeye veya doğrudan doğruya hizmet olarak satın almaya; Devlet Planlama Teşkilatının uygun görüşü alınarak gelecek yıllara ilişkin taahhüde girmeye, kamu kurum ve kuruluşları veya özel hukuk tüzel kişi, tüzel ve gerçek kişilerle işbirliği yaparak, yurt içinde veya yurt dışında kadastro ve harita yapmak üzere ihalelere katılmaya; doğrudan hizmet satmaya nirengi poligon ve sınır işaretlerini yaptırma, nakletmek ve yerlerine koydurma gibi hizmetleri ihale etmeye yetkili kılınıyor.

Tabii buradaki, yani 7 nci maddede geçen büroların yetkilendirilmesini şöyle bir madde ile açıklamış oluyoruz: "Madde 8- Her ilçede bir büronun yetkilendirilmesi esastır. Nüfus ve iş yoğunluğunun fazla olduğu ilçelerde birden fazla büro yetkilendirilebilir. Bir ilçede iş azlığı sebebiyle yetkilendirme talebi olmadığı takdirde veya yekili büro kapanmış ise, çevre ilçelerdeki yetkili bürolardan biri, bakanlıkça söz konusu ilçe işlerini yapmaya yetkilendirilebilir." Görüyorsunuz, her ilçede sorumlu bir Harita Kadastro Mühendislik Bürosu, bu harita kadastro bilgilerini yürütecek.

Büroların tabii sorumluluğu ve denetimide ayrı bir maddede ele alınıyor. O da 9 uncu maddedir. Bakanlıkça yekilendirilen büro sahipleri, yaptıkları işlemlerle dolayısıyla bütün mal varlığıyla, sorumlu oldukları gibi, kuracakları birlik vasıtasıyla, hukuki bakımdan birbirlerine müteselsilen sorumludurlar. Bu büroların teftiş, denetim ve soruşturma işleri bakanlık tarafından -Tapu Kadastronun bağlı bulunduğu bakanlık tarafından- yürütülüyor."

10 uncu madde, yükümlülükler yer veriyor. Burada birinci bölümde taşınmaz malikleri veya zilliyetleri, ölçme işlerinde gerekli kolaylığı göstermeye, bildirmeye mecbur tutuluyorlar. İkinci bölümde ise, devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişileri de taşınmaz üzerine yaptıkları bina, tesis, yol, meydan gibi değişiklikleri; bunların hizmete açılmalardan itibaren en geç üç ay içinde kadastro teşkilatına bildirmeye ve gerekli bilgi ve belgeleri vermeye mecbur tutularak, kadastro bilgilerinin güncel tutulmasını zorunlu hale getiriyoruz.

Taşınmaz mallara girme konusu 11 inci maddede geçiyor Sayın Başkan. 12 inci madde ise, "Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, bu hizmetlerle ilgili harita kadastro tapu hizmetleri ve bilgi sistemiyle ilgili teknik, eğitim ve uygulamaya yönelik

çalışmalar ve araştırmalar yapılmak üzere enstitüler merkezler kurabilir; kısa ve uzun süreli kurslar açabilir; buraya yurt içinden, yurt dışından üye kaydedebilir ve aynı amaçlı enstitü veya kuruluşlarla üye olabilir" şeklinde bir eğitim yönünde açıklık getirilmiştir. "Yurt içinden ve yurt dışından gelen burslu öğrencileri okutabilir, burs verebilir, bu hizmetler için gerekli personel ve burs giderleri, yolluklar, döner sermayeden karşılanır" diyoruz.

13 üncü maddede, bu Harita Kadastro Tapu Bilgi Sistem Kanununun çıktıktan sonra işler hale gelebilmesi için bazı yönetmelikleri içeriyor. Bunlar dört tanedir. Birtanesi Arşiv ve Arşivleme Esas ve Usulleri Yönetmeliği, ikinci olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden başka kuruluşlarca edinilen ve Harita Kadastro Bilgi Sistemine Giren Bilgilerin Aktarılması Esas ve Usullerine Ait Yönetmelik, Üçüncü olarak Yetkili Serbest Harita ve Kadastro Mühendislik Bürolarının Kurulması, Sınıflandırılması, Görev ve Yetkileri, Bu Bürolarda Çalışacaklarda Aranacak Nitelikler, Hizmet Karşılığı Ücret Tarifeleri, Görev Süreleri, Müracaat Usulleri, Denetim, Teftiş ve Soruşturma İşlemlerinin Yapılma Şekli, Yekilendirme, Kapatılma, Kefalet, Birlik Kurulması, Görev ve Çalışma Şekli Benzeri Esas ve Usullerle İlgili Yönetmelik ve son olarak da, dördüncü madde, Enstitü ve Merkez Kuruluş ile ilgili bir yönetmelikten söz ediyoruz.

Diğer 14, 15 ve 16 ncı maddeler ise, bir tanesi kaldırılan hükümler, yürürlük ve yürütmeye ile ilgilidir. Teşekkür ederim Sayın Başkan. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Ünal.

Anladığımız kadarıyla, bu yasa taslağı da umarız yasalaşır. Bu taslakta yeni bazı kavramlar var, bunlardan birisi mastur plan kavramı, yani en azından deyim geçiyor.

İkincisi, sabit noktaların ülke ağına bağlanması taslağın içine girmiş.

Dördüncüsü, özel bürolardan kadastronun güncel tutulması konusunda yararlanma düşünülüyor.

Beşincisi ise, "aleniyet" diye bir kavram daha gelmiş. Halbuki, kadastroda aleniyet açık seçik vardı. 5 inci maddede şöylesine birdeyim de var, altını çizerek okudum: Milli güvenliğe aykırı olmamak şartıyla harita kadastro ve bilgi sistemine giren bilgiler ve haritalar aleni olup, yayınlanabilir.

Aslında, daha önce Sayın Adiloğlu'nun sözünü ettiği, bu tarzda, şu taslaktakine benzer daha özlü bilgi akışı, bilgi deposu olması gereken bir kuruluş vardı, 203 sayılı veya 657 sayılı Yasada. Fakat, onunla birlikte o yasaya ek, bir de yönetmelik vardı, o yönetmelik de, Harita ve Harita Bilgilerini Kullanma Yönetmeliği. Bu yönetmelik nedeniyle, bilgilerin oraya akışı, sanıyorum oradan da bilgi edinme olayı oldukça güçlüğü uğradı. Eğer bir sistemden söz etmek gerekirse, sistem işlemez oldu. Üstelik, şimdi bu Harita ve Harita Bilgilerini Kullanma Yönetmeliği vardı bizde ve yürürlükte olup uygulanıyordu. Ancak, son zamanlarda elimizde bir tasarı daha var. Elimizdeki o tasarıya göre, baktığımızda pekçok olay farklı nitelikler görüyoruz. Özellikle harita kadastro bilgi sistemi açısından.

Şimdi, Sayın Sönmez, kendisi yıllarca bu "Milli güvenliğe aykırı" kavramının ölçütünü kullandı, şimdi de kendisi gidiyor ona kullanıyorlar; bunları acaba nasıl

değerlendiriyor, bu konuda en azından bir yorum yaparsa memnun oluruz. Teşekkür ederiz.

Ziya SÖNMEZ- Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli meslekdaşlarım; konu, gerçekten son derece önemlidir. Sayın Gürkan da açıkladılar; yıllarca içinde bulunduğum kurumla bağlantılı bir konu; ancak, bundan önce bilgi sistemi ile ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Bir defa, özde harita bilgi sistemi veya harita kadastro bilgi sistemi mutlak gerekli; sağlıklı olması mutlak gerekli; kullanılabilir olması mutlak gerekli. Özellikle bunun altını çizmek istiyorum; kullanılabilir olması, güncel olması, yaşatılabilir olması mutlak gerekir.

Halen değişik kurumlarda değişik bilgiler depolanmış durumda ve bir hayli de bilgi olduğuna inanıyorum. Yıllarca mensubu bulunduğum kurumda da, Harita Genel Komutanlığında da, gerçekten çok büyük bir bilgi birikiminin varlığını da biliyorum. Ancak, tabii ki, burada Sayın Gürkan'ın dediği gibi yorum yapmak istemem; ama birtakım konuları açıklığa kavuşturmak istiyorum.

Sektörde çok büyük sıkıntısı çekilen bu bilgi sistemine ulaşma, özellikle benim anladığım anlamda iki grupta toplamak mümkün. Bunlardan birtanesi güncel, yaşanan sıkıntı; o andaki sıkıntı bunu örneklemek istersek, ülkenin nirengi ağına bağlanması zorunluluğu olan herhangi bir nirengi şebekesi, ülkenin nirengi ağından bir nokta koordinatı gereksinimini yarattığında, kullanıcı arkadaşımız veyahut da bağlamak durumunda olan müteahhit veyahut diğer kamu kuruluşunda çalışan arkadaşımız, bu nirengi koordinasına ulaşmakta çok büyük güçlükler çekmekte ve bu güçlüklerden duyduğu sıkıntı.

Bir başka örnek vermek istersek, bu da sanıyorum örneğin istikşaf yapmak için 1/25000'lik bir harita sıkıntısı bir türlü ulaşmamakta veya ulaştığı zaman, yanında taşıdığı birtakım sıkıntılara düşmekte, endişeler çekmekte Bu, gerçekten önemli bir konu ve en çok benim de dikkatimi çeken, özellikle ordudan ayrıldıktan sonra daha çok gözlemediğim; aslında birçok arkadaşlar burada beni tanımazlar; ama genelde orduda iken de sivil sektörle, meslekdaşlarımla çok yakın bir diyalog içinde olduğumu da söylemek isterim; çok yakın gördüm bunu. Sürekli olarak bunu değişik ortamlarda, ikili, üçlü gruplar halindeki konuşmalarda, bürolarda ve değişik yerlerde salt konuşma biçiminde, yakınma biçiminde izledim; sürekli bunu izledim; yani, orada iken de izledim bunu. Bu sürekli yakınma, gün ışığına çıkmadı. Ancak, işte görüyoruz ki gün ışığına çıkmış. Sayın Ünal da açıklayarak, bir yasa tasarısından bahsettiler. Bu yasa tasarısı ile herhalde bir adım atılmış oluyor. Yalnız, altını çizdiğim bir şey var. Sayın Gürkan'ın da dediğine katılıyorum; milli güvenliğe aykırı olmayan... Zaten olayda burada yatıyor işte. Neler milli güvenliğe aykırı, neler değil. Burada altını listelediğimiz zaman, yoruma tabi birtakım şeyler var. Bir bakıyorsunuz ki, bir yığın şey milli güvenliğe aykırı bulunabiliyor. O zaman içeriği anlamında, artık ölçeğine bakılmaksızın veyahut bakılsa bile içeriğine bakılmaksızın gizlilik kavramı kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Bir de -iki grupta toplamak istediğimi söylemiştim- görünmeyen sıkıntılar var. Bence bu sıkıntılar daha önemli. Bu sıkıntılar, sektöre en büyük darbeyi vuran

sıkıntılar. Gerek eğitim aşamasında, gerekse uygulama alanında teknolojik, çağdaş, gelişmeleri meslektaşlarımız yeterli düzeyde izleyememekte, özümseyememekte ve kabul edememekte. Başlangıç anında, tabii bu meslektaşlarımız derken, salt özel sektörde çalışan arkadaşlarımızı kastetmiyorum, kamu kuruluşlarında çalışanlar da aynı durumda oluyorlar gayet tabii. Modern teknoloji bir anda reddedilmekte; çünkü, bu yönlü çalışmalar, sektörümüz bünyesine henüz girmemiş durumdadır. Bu nedenden dolayı da, birçok konular ortada kalmakta ve sektör çok dar bir çerçevede ve çok dar bir alanda kendi kendinin uğraşısını, mücadelesini vermekte ve benzeri şeylerde tabirimi mazur görün- artık dedikodu mahiyetine dönüşen konuşmalar biçimine gitmekte; ama tabii ki modern teknoloji elbetteki sınır tanımayacaktır, mutlaka gerektir gayet tabii. Bu sektörde en önemli bir konu ve bunu engelleyen yegane unsur da, benim kişisel görüşümce birtakım gizlilik mi denebilir, yahut da birtakım ulaşmakta düşündüğümüz bilgi sistemi oluşsa dahi, çok da güzel bir şekilde olsa dahi, ancak kullanıma açık olmayan, yetişilemeyen birtakım bilgi sistemi yeterli olmayacaktır. Arkadaşlarımıza, buna ulaşamadığı için geçmiş birkaç on yılların deneyimleriyle işlerini sürdüreceklidir.

Bu bahsi geçen yönetmelikte "amaç" bölümünü sadece okumak istiyorum; önce şurasını düzelteyim, bu yönetmelik gerçekten vardı; ancak, son sırada bir Harita Genel Komutanlığınca hazırlanmış bir yönetmelik taslağı daha gündeme geldi; burada çok özet bir bilgi vermek isterim. Bu, gündeme geldikten sonra, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası da bu taslak hakkında görüş bildirmek üzere sanıyorum Harita Genel Komutanlığından bu taslak oraya da gönderilmişti ve Harita Mühendisleri Odasında bu yönlü bir çalışma yapıldı ve taslak incelendi. Genel hatlarıyla söylemek gerekirse, çağdaş bulunmadı ve yeniden incelenmesi ve yeniden daha geniş kapsamda üzerine düşünülmesi, görüş teatisinde bulunulması umudu dile getirildi. Bunların amaçları büylük bir fark göstermediği için son gelen taslaktan okuyorum: "Bu yönetmeliğin amacı, 2 Mayıs 1925 gün ve 657 sayılı Harita Genel Komutanlığı Kanunu ile bunun bazı maddelerini değiştiren 2 Ocak 1961 gün ve 203 sayılı Kanun ve -işte burada ilave olmuş yeni taslağı- 1738 sayılı Seyir ve Hidrografi Hizmetleri Kanunu gereğince üretilen harita ve harita bilgilerinden ülke güvenliğine zarar vermeden, -altını bir daha çiziyorum- ülke güvenliğine zarar vermeden, bakanlıklar, devlet kuruluşları, üniversiteler ile yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin yararlanma esaslarını tespit etmektir. İşte altını çizerek söylediğim şey, ülke güvenliğine zarar vermeden...

Şimdi, Sayın Ünal'da, taslak yasada yine aynı "Milli güvenliğe aykırı olmayan" deyimini kullandı. Görüyorsunuz, Ülke güvenliğine zarar vermeden" deyimiyse, neler geliyor; gözlemek mümkün.

Elbetteki burada hiç kimse yadsıyamaz. Ülke güvenliğine gayet tabii zarar vermeden... Yani, illa harita yönüyle değil, hiçbir yönüyle ülke güvenliğine zarar vermeden her türlü bilgi alış verişini yapılmalı, yahut bilgi değerlendirilmesi yapılmalı diye düşünebiliriz; elbetteki bunda hiçbir şekilde taviz verme diye bir şey söz konusu olamaz. Zaten bunu ne ben düşünebilirim, ne de dinleyici olan sizler düşünebilirsiniz.

Bu yönetmeliği veya taslağı salt gizlilik yönüyle ele almak biraz yanlış ola-

caktır. Elbette ki, böylesine yönetmeliklere gereksinim vardır. Çünkü, en azından bu bilgi alış verişinde bir sistem kurulsa bile, bu sistem herhangi bir yerde de kurulsa bile ve dağınıklık da önlenirse bile, harita bilgi sistemine ulaşmada mükerrer dediğimiz tekrarları önleyici olması, yahut karmaşayı önlemek gibi şeyler açısından bu dağıtımı, ulaşılmasındaki birtakım mali konular gibi içeren hususlar da olacaktır; yönetmeliklerde, maddelerde bulunacaktır zaten. O bakımdan, bu yönetmeliği salt gizlilik yönüyle ele almamak gerekir, onu da belirtmek isterim.

Bu çerçevede bir şeyi daha belirtmek istiyorum. Bilgi sisteminin -demin söylediğim gibi- ulaşılabilir olması çok önemlidir. Bakın, önleyici bir madde olan, yine aynı yönetmelikten -ki, hedeflerden biridir bu da- geçerli olan, yani eski deyişle meri olan yönetmelikten bahsediyor.

Harita yapımında, harita bilgilerinin üretiminde ve çoğaltılmasında yetkili kılınan kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlayarak mükerrer ve gereksiz masrafları önlemek. Benim duyduğum ve dikkatimi çeken -yaşadığım diyemem- mükerrer bilgilerin olmaması yönlü şeyde... Ama çok şikayetler geliyor meslektaşlarımızdan, bir tepede beş nirengi var diye. Bir tepede beş nirengi olduğuna göre mükerrer yapılıyor demektir; yani, aynı tepe kullanılarak birkaç tane oraya beton gömülüyorsa ve bu ayrı ayrı koordinatlanıyorsa, tekrar oluyor demektir. Bunun sebebini düşünmek gerekli; acaba neden böyle oluyor?.. Gerçekten böyle bir önleyici bir şey var, yahut da en azından amaç var, hedef var; ama neden bir tepede birkaç tane nirengi oluyor? Sanıyorum, bu önceden yapılmış olan nirengi koordinatına zamanında ulaşamadığı için; tahminim bu benim, gerçekten böyledir diyemiyorum. Eğer bu bilgiye, bu koordinat bilgisine zamanında ulaşsa o kişi, yeni bir nirengi yapma gereksinimi herhalde duymaz, duymaması gerekir. Çünkü, o nirengi pekala kullanılabilir. Ancak, oraya arzu ettiği sıhhatte, pirezisyonda bir nirengi olmaması halinde belki yeni bir nirengi düşünülebilir; ama bunu salt değer anlamında düşünür, yoksa bir beton gömme anlamında düşünmez herhalde. Var olan betonu, daha sağlıklı birtakım ölçme yöntemleriyle daha piressiz hale o koordinatları getirme yolları arardı diye düşünüyorum.

O halde, benzeri hedef olarak bellense de, yahut zorunlu tedbirli biçiminde de ortaya konsa da, görülen şey şu ki, bu hedefe ulaşılamamaktadır; yani, hem masraflar olmakta, hem de diğer yönlerine de kısaca değinmek istiyorum- önleyici tedbirler olmasına rağmen, 25000'likler değişik ellerde de dolaşmakta, artı hatta zaman zaman bir zorunluluk olması nedeniyle, fotokopiler de çekilmekte; bunu da biliyorum. O halde, öneri olarak gündeme getireceğim herhangi bir şey yok benim, ama sadece özet olarak şunu söylemek istiyorum: Mutlak surette oluşturulması gereken bilgi sistemi -ki, buna da inanıyorum- sağlıklı bir baza oturtulmalı ve bu bilgi sistemi ulaşılabilir olmalı, kullanıcıya çok kısa bir sürede bilgi aktarılır olmalı -belki ben salt harita yönüyle aldım, kadastro yönüyle fazla üzerinde durmadım diye düşünebilirsiniz; ama bu yönüyle beni dinlemenizi istirham ediyorum- ve güncelleştirilmesi de kolay olmalı; ben, olaya bu yönüyle yaklaşıyorum. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Sayın Sönmez'e teşekkür ederiz. Kendisi her ne ka-

dar yorum yapmayacağım dediyse de, yine de yorum yaptı; ancak, ben kendisinden bir küçük yorum daha rica edeceğim. Tabii cevap vermesi şart değildir.

Sayın Ünal, yasa taslığını okurken, bir şey dikkatimi çekti. Topoğrafyaya aleliyet kazandırmak diye... Yani, topoğrafik haritalarda mı acaba bu kapsamın içerisine giriyor; benden de böyle bir kuşku uyandı. Sanıyorum öyle bir şey var. Şimdi Sayın Sönmez'den bunu soruyorum; başkalarının hepsi tartışılabilir; yani gizlilik kavramı tüm dünyada vardır ve gizlilik olur. Hatta şöylesine bir olay daha var: Bir veri bankası deyimi vardır. Banka, kendince verileri derler ve toparlar. Örneğin proje bankası yapar. O bankadan bir bilgi çıktı mı, onun için artık gizlilik yoktur. Ama onun içerisinde olduğu zaman, o bankada gizlidir o bilgi. Topoğrafya bilen bu durumda değildir; acaba, benim bilmediğim bir şeyi var mı; yoksa, o da benim gibi mi düşünüyor? En azından bu konuda yorumunu verirsem sevinirim.

Ziya SÖNMEZ- Ben, hemen şunu söyleyeyim: Benim de gerçekten bu yönlü bir bilgim yok; ama, bu yönetmelikten ilgili bir maddeye bakım; önümde duruyor.

Harita ve harita bilgilerini gizlilik derecesi mantığı içerisinde sınırlamış. Bu yönetmelik ve bu yönetmelik de tasnif dışı, hizmete özel, gizli, çok gizli derecelere göre ayrılmış. Burada gizlilik dereceli şeyleri okuyorum: Gerekli müsaade temin edilmeden ifşa edildiği takdirde, milli güvenliğimizi, prestij ve menfaatlerimizi ciddi surette haleldar edecek ve diğer yandan yabancı bir devlete geniş fayda temin edecek mahiyette olan malzeme, evrak ve bilgilerdir. Bunları da şöyle alt şeyler halinde sıralamış:

Üzerinde memleket ana nirengisine göre mevki tayini yapılabilen koordine şebekeli 1/10000 ile 1/100000 dahil bunlar -ölçekli topoğrafik haritalarla her çeşit ölçekte gramevetik ve manyetik haritalar.

Askeri yasak bölgelerde askeri tesislere tesadüf eden 1/5000 ölçekli haritalar ve Streoskopik olmayan hava fotoğraflarıyla, milli güvenlik bakımından stratejik hedef olarak nitelendirilen bölgelere ve hedeflere ait hava fotoğrafları.

Ana şebekeyi meydana getiren nirengi, gravite manyetik değerleri, streoskopik hava fotoğrafları ve bunların negatifleriyle, fotoğraf haritaları sıralanmış.

Şimdi, burada sanıyorum Sayın Ünal'ın herhalde en fazla içinde topoğrafik bilgiler olarak durduğu şey topoğrafiktir; zaten Türkiye'de üretilen haritaların hemen hemen büyük bir bölümü topoğrafiktir, binlikler de aynı topoğrafiye sahiptir, ama serbesttir ve hatta eğer üzerinde bir askeri yasak bölge ihtiva etmiyorsa, 1/5000'lik ölçekli harita da gizli değildir veya hizmete özeldir diyelim; topoğrafiktir; yani, yapılan haritala topoğrafik haritalardır.

Burada olsa olsa haritanın içeriği anlamında düşünmek gerekli. Zaten benim bakağım da bu yönlüdür; ölçekten çok içerik anlamlıdır. İçerisinde eğer bir şeyin yasak bölge varsa veya bilinmemesi gerekirse, buradaki sıralanan gizli anlamını, tanımındaki gösterilen şeylerden birini içeriyorsa, elbetteki bir gizli damgası alacaktır, yahut da yayınlanması uygun görülmecektir. Ama içeriğinde herhangi bir şey yoksa, ölçeği ne olursa olsun, gizliliği diye bir şey düşünmemek gereklidir. Tabii içeriği anlamında ele alıyorum. Onun için, Sayın Ünal'ın buradaki kanun maddesi olarak ortaya getirdiği şeyleri pek geçerli görmüyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim.

Aslında, ben Sayın Sönmez'e ikinci tura başlamadan önce soru yöneltmiş oldum. Şimdi ikinci turda arkadaşlara söz vereceğim veya kendilerinin diğer arkadaşlardan soruları varsa, onlara ek açıklamaları varsa, onları bekliyorum.

İlk önce Sayın Yiğit Adiloğlu'na söz veriyorum. Buyurun Sayın Adiloğlu.

Yiğit ADILOĞLU- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, son konumuz olan gizlilik konusunda, geriye doğru bir sual sormak istiyorum müsaade ederseniz. Sorumu Ziya bey cevaplayabilir.

Gizlilik, hakikaten önemli bir konudur; yani, şimdiye kadar mesleğe girdiğimden beri bundan şikayetler oluyor, bir taraftan da memleketin güvenliği hepimizin güvenliği gibi düşünüldüğünde, buna da çok önem vermek lazım. Acaba, bunun sınırı ne? Bugün neyi gizleyebiliriz, yani gizlediğimiz şeyler ne olabilir? Bugünün teknolojisi veya yarının teknolojisi, bizim gizli dediğimiz şeylerden gerçekten gizli bıraktı mı? Birincisi, bunu öğrenmek istiyorum. Arkadaşlarımdan Ziya bey cevaplayabilir veya Sayın Alkış cevaplayabilir; ama kim cevaplar bilemiyorum. Fotoğrametri ve uzaktan algılama teknikleri, uzay meseleleri filan bu işe dahil.

Sayın Alkış'tan ikinci sormak istediğim: İstanbul'da hakikaten büyük çaplı bir çalışma var. Bizim bugünkü üzerinde konuştuğumuz bilgi sistemine girebilecek büyük boyutlarda bilgiler var. Bunlar kartografik yönden ve herhalde sayısal yönden bir arşive girecek. Benim sorum şu: Bu bilgiler girdikten sonra ne olacak? Yani, bunların yönetimi ve faydalanması için bir örgüt dizaynı var mı; işlemeye başladı mı, yok ise böyle bir şey nasıl olacak? Çok kısa da olsa bu konuda bilgi vermesini istirham ediyorum. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim.

Şimdi, arkadaşlara sırayla söz vereceğim, soruları biriktiriyorlar, kendilerine sıraları gelince istediklerini herhalde cevaplandıracaklar; ama Sayın Adiloğlu, sorulardan kaçamayacak, ilkini ben kendisine sorayım, ondan sonra öbürüne geçelim.

Kendisi ile HAKAR'da birlikte bulunduk ve ilk turdaki açıklamalarında bazı tanım ve kavramları farklı düşündüğünü söyledi; ama ben onu size tanıtırken, bir şeyi atlamış oldum, aslında unuttum, özür dilerim. Kendisi Türk Standartlar Enstitüsünde de görev yapıyor; tam zamanlı veya yarım zamanlı, tam bilemiyorum. Orada bazı standartlar oluşuyor. Standartla bilgi sistemi arasında gerçekten çok önemli bir ilişki var. Benim yaklaşımına göre, problemlere bakışımıza göre, eğer bir sistemin içerisindeki bazı unsurlara, bazı öğelere standart koyacaksınız, o sistemin önceden bütünüyle tasarlanması lazımdır. Acaba kendileri böylesine standartları nasıl koyuyorlar. Örneğin bir tanesini söyledi; haritanın tanımıyla ilgili. Haritanın tanımıyla ilgili verdiği standartta, sadece çizgisel harita vardı ve sayısal harita var herhalde. Ayrıca, çizgisel harita olunca, pafta boyutları, pafta büyüklükleri vesaire konusunda gidiyor. Kendisi, Türk Standartlar Enstitüsünde bilgi sistemi ile ilgili olabilecek açıklamalar yapmak isterse, sevinirim. Buyurun.

Yiğit ADILOĞLU- Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşla, esasında, bu konunun açılmasına memnun oldum. Biliyorsunuz, Türk Standartlar Enstitüsü, Türkiye'de geçerli olabilecek mal, hizmet, madde mamul ve hatta tarım ürünleri ve aklınıza gelebilecek her şeyi bir form, bir pasaportun nasıl olması gerektiği veya bir hastaneye hasta girerken ne gibi şeyin yapılması gerektiğine varıncaya kadar, bunların standartlaştırılmasıyla görevli bir kuruluş.

Türkiye'de şimdiye kadar zannediyorum 5 bin civarında standart yapılmış. Almanya'da da, zannedirim bu 70 bin. Uluslararası Standartlar Örgütünde ise, 40-50 bin civarında çeşitli konularda standart olduğunu zannediyorum. Tamamiyle bu rakamları tahmini söylüyorum.

Şimdi, Türkiye'de de he konuda olduğu gibi, birtakım boşlukları doldurma bakımından Standartlar Enstitüsüne bu harita konusunda da standart yapma düşüncesi 1967-1968 gibi belki -şimdi pek iyi hatırlayamıyorum ama- odanın bir yazısı, talebiyle başladı. Orada harita ile ilgili 30 civarında standart yapılmıştır şimdiye kadar. Yalnız, standardı katı, statik bir şey olarak görmek son derece yanlış olur. Standart hergün değişebilir. Bugünkü yaptığınız standartta hata var ise, yarın gidip düzeltebilirsiniz, o kadar kolay bir mekanizma. Halbuki, bu yönetmeliğin 10 sene sonra bir maddesini bile değiştiremiyoruz. Ve geçtiğimiz dönemlerde bu konularda birtakım açıklıklar vardı, eksiklikler vardı; bu sebeple harita standartları yapılmıştır. Bunlar 30 kadardır, bunların büyük bir kısmı, sabit tesislerle filan, fiziki şeylerle ilgilidir.

Tabiiyle, bir standardın yapılabilmesi için, oradaki geçen unsurların, mefhumların tanımlanması lazım ve bunun mümkün merteye eksiksiz olarak o konuyu en azından o standardın kapsamına uyacak şekilde tanım yapılması lazımdır.

Ben, orada aşağı yukarı 10-15 seneden beri standart çalışmaları dolayısıyla faaliyette bulunuyorum. Bu, sürekli bir hizmet şeklinde değil, birtakım toplantılara katılıp, müzakereler veya raportörlük yapmak suretiyle olmaktadır.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Sayın Adiloğlu, şöyle özetleyebilir miyim? Anladığım kadarıyla, Sayın Adiloğlu, böyle bir sistem olayı, sistem yaklaşımı konuları tartışılmadığı için, bir boşluğu Türk Standartlar Enstitüsü doldurmaya uğraştı; ama bunlar her an değişebilir diyor. Ben de şöylesine alımlıyorum: Standardın standardı biçiminde yorumlayabilir miyiz? Yani, oradaki yapılan çalışmaları en azından bir standart kavramına zorluyor bizi şeklinde.

Yiğit ADILOĞLU- Evet efendim. Müsaade ederseniz şimdi bir şey daha ekleyeceğim. Harita tanımından kaynaklandı; oraya kadar geldi olay.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Şimdi, onu bir örnek olarak vermiştim, aslında o kadar da önemli değil.

Yiğit ADILOĞLU- Efendim, literatürde bakıyorsunuz, herhangi bir şey, mesele jalon diyelim, jalonu düşündüğünüz takdirde, jalon ne? Jalonu hepimiz hergün kullanırız, ama jalon ne diye, yahut bir satır deyince, insan bir saat iki saat

düşünmesi gerekiyor. Jalonu böyle eksiksiz bir şekilde tanımlayacaksınız, herkes anlayacak. Standartlardaki tanımlar, böyle bir bilgi sistemi ile tam uyuşum haline olmayabilir, ben onu da not olarak arz ettim. O bir kartoğrafik haritanın kartoğrafik tanımı daha ziyade dedim. Bunun gibi birtakım mecburiyetlerden dolayı, literatürde olmayan yüzlerce tanım yapılmıştır, bunu da arkadaşlarıma tavsiye ediyorum, bilhassa yazı yazan, düşüncelerini başka arkadaşlara aktarmak isteyen arkadaşlarımızın onları kolayca kullanabilmesi bence faydalıdır. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Ben teşekkür ederim.

Aslında, gizlilik, döndü bir başka şeye. Standart konusu da çok tartışmaya açık bir konu. Buradaki konuştuğumuz her cümle aslında tartışmaya açık bir konu. Şimdi ben Sayın Alkış'a söz vermek istiyorum; ancak, ona söz vermeden önce, kendi özel sorumu da sorabilir miyim?

Bu İstanbul Kent Bilgi Sistemi ile ilgili bize oldukça güzel bilgiler verdi. Fakat, içerikle ilgili, yani bu bilgi sisteminin içeriğiyle ilgili biraz daha açıklayıcı bilgi verirse sevineceğim.

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Teşekkür ederim Sayın Başkan. Önce sizin sorunuzdan başlamak istiyorum.

İstanbul Bilgi Sisteminin başta kentsel içerikli olduğunu vurgulamıştım. Ayrıntıda bu içeriğin, temelde planlamaya yönelik, yani kentlin ileride daha iyi yönetimini içeren bilgilerle yüklenmesinin amaçlandığını belirtmiştim. Bu bilgilerin başında planlamaya ilişkin bilgiler geliyor ve bu bilgileri de sistemin gereğine uygun olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesinde oluşturulan bir ekip, standartlarını oluşturuyor, standartların oluşumundan sonra da sisteme giriyor.

Önemli başka bir konu da, özellikle doğal gaz projesi ve benzeri diğer büyük projelerin de güncelleştirdiği teknik altyapı konusu. Teknik altyapıya ilişkin verilerin de sisteme yüklenmesi, hatta bu verilerden menhol gibi, elektrik direği gibi, nakil hatları gibi ve benzeri bir takım verilerin daha başlangıçta fotogrametrik yöntemle değerlendirilebildiği kadar derlenip sisteme yüklenmesi konusunda da önemli aşamalar gerçekleşecek; yani, planlama ve altyapı önemli bir bileşeni oluyor içerik açısından, kentsel bilgi sisteminin. Bir başka, hatta en önemlisine biraz önceki konuşmamda değinmiştim. Bütün sistemin temelde kadastro gibi hepimizin özgün bir anlayışla, kutsal bir anlayışla değerlendirdiğimiz mülkiyet konusuna dayalı olması gerektiğini söylemiştim.

Kadastro konusunda ise, belediyenin bugün elinden geleni -belediye adına söylemiyorum; ama dışarıdan birisi olarak söylüyorum- yaptığı inancı bana da yerleşti; ancak, Kadastro Genel Müdürlüğünün bu projeye bu denli ilgisiz kalışı, genelde yalnız İstanbul Büyükşehir Belediyesinin değil, ileride oluşacak bu tür sistemler açısından da önemli bir sorun yaratacaktır. O bakımdan, Sayın Başkan izin verirse, deminki konuşmamla da burada bir bağlantı yapmak istiyorum. Bu açıdan konuya yaklaştığımızda, büyük ölçekli harita üretimi ve buna dayalı oluşturulacak bir bilgi sisteminin tek sahibi, kanımca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüdür. Biraz önce, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bu konuya nasıl bir sistem anlayışı

içinde yaklaştığı ve hazırladığı bir tasarının ana çizgilerini birlikte Sayın Ünal'dan dinledik.

Ancak, bu konuda kendisine ilişkin bir sorum olacaktır. Aynı süreç içerisinde, ya da birkaç yıl önce çıkarılan bir kadastro yasasında neden acaba böylesine bir sistem oluşumu düşünülmemiştir de, ayrıca bir yasayla düzenlemeye gidilmektedir. Kadastronun bir bütün olduğunu ve bunun bir sistem oluşumu içerisinde gerçekleşmesi gerektiğini, hatta HAKAR gibi bir projenin de o dönemlerde hazırlanmış olduğunu biliyoruz. Bu tabii kendisine sadece kişisel görüşü açısından cevap beklediğim bir konu.

Bunun dışında gizlilik sorunu ile de bütünleşecek bir başka konu daha var. O da haritaları nitelik bakımından ayırmamız gerektiği konusu. Biz, bu ayrımı hepimizin anladığı anlamda yapamamışız. O bakımdan ne gizli, ne gizli değil, bunu bizler bilemiyoruz. Yiğit Adiloğlu'nun sorduğu soruya da burada değinerek bütünleştirmek istiyorum. Aslında bugün teknik olarak ne gizli ne gizli değil, herhalde bunu tartışmanın fazla bir anlamı yok. Bizim gizli bildiğimiz birçok şeyi, dış ülkelerde gizli olmadığını ben birkaç anımda yaşadım. Örneğin, Almanya'da yapılan bir toplantı sırasında, yine aynı yekilere sahip olarak niteleyebileceğim...

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Sayın Alkış, gizlilikle ilgili anılarımızı anlatmaya kalkarsak, herhalde biriyil... Çünkü, burada salonda bu konularda çok anısı olanlar var. Genelde herhalde belli şeyler gizli olabilir, bellileri açık olması lazım. Bir bilgi sisteminde, bu genel kavram...

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Bu anının önemli bir yanı var, kişisel değil. O bakımdan, izin verersen iki kelimeyle sonuçlandırmak istiyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Buyurun.

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Konferansın sonunda sorduğum soru, konferansın içeriğinde şöyle bir söz geçmişti. NATO ülkelerinin bizde tümünün haritası vardı denilmişti. Ben de doğrudan bir soru yöneltmiştim. Ben Türküm, sizde de Türkiye'nin haritası var mı demiştim; gizli olduğunu söylemedim. Bu soruya evet cevabı aldım. O bakımdan, NATO ülkeleri arasında böyle bir gizliliğin olmadığı veya ne derece olmadığı konusunda benim bilgim yok. Olmadığını söyleyebilirim. Teknolojik açıdandı soru. Bu gizliliğin bugün teknolojik açıdan anlamı olmadığını, hatta bugün ürünlerini de almaya başladığımız İstanbul Bilgi Sisteminin söz gelimi imar ve ona dayalı tüm verilerin -ki, temeli de o, sistemin temel amaçlarından birisi- açık olması. Sistemden beklenenleri kişilere ya da ilgililere vermesi. Bugün bu veriler, İstanbul halkına, ya da ilgililere vermesi. Bugün bu veriler, İstanbul halkına, ya da ilgililere böylesine bir artıyet olmaksızın verilebilmektedir; yani, bu açıdan pratik olarak gizliliğin kaldığı Türkiye'de de pratik olarak yürürlükte olduğunu ben söyleyemiyorum; yasalarımızda mevcut olsa bile.

Bir başka konu da, bu gizlilik konusunda üniversitemizin Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümünün görüşünü çok kısa bir şekilde özetlemeye

çalışacağım. Bizim yaklaşımımız, biraz önce de belirttiğim gibi, gizlilik konusunun tartışılması yönünde değil, gizlilik vardır, olmalıdır, bu konuda Sayın Gürkan'ın görüşlerine katılıyorum. Ancak, gizlilik nerede olmalıdır?.. Bu konuda bizim getirdiğimiz temel bir sınıflandırma içerisinde gizlilik, yasalarda da belirtildiği gibi, sadece ve savunma amaçlı haritaları ve harita bilgilerini içermelidir. O bakımdan, söz gelimi Haita Genel Komutanlığının bir coğrafi bilgi sistemi içerisinde böyle bir gizliliği de gerçekleştirmesi yani savunma amaçlı bir coğrafi bilgi sistemi oluşturması ve bu sistem çerisinde bu gizliliğin gerçekleşmesi mümkün. Onun dışında olan diğer tüm veriler, sözünü ettiğimiz gibi, yine büyük bir kurumumuz olan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde oluşturulacak bir bilgi sistem içerisinde toplanmalıdır diyoruz ve bu konuda da gizlilik deneyim buna, bu bilgilerin nasıl kullanılabilceği, yani nasıl alınıp verilebileceği konusunda da çıkarılacak ayrı bir yönetmelikle konu düzenlenebilir kanısındayım.

Özetle söyleyecek olursam: Gizlilik konusuna yaklaşımımız, gizliliği içeren verilere yönelik. Gizli olan veriler, savunma amaçlı veriler olmalı, kalkınmaya yönelik veriler, haritalar gizli olmamalı. Bunların kaçta alınıp satılabileceği belki konuşulmalı, tartışılmalı. Sanıyorum, bana sorulan soruların hepsini cevaplayabildim; ama eksik varsa, arkadaşlarım hatırlarsa memnun olurum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim Sayın Alkış.

Şimdi Nadir beye bir soru yöneltmek istiyorum. Söz konusu taslak, acaba hangi aşamadır; yani, kimlerin görüşü alındı, bu hangi tabanda konuşuldu, tartışıldı ve buraya geldi, yasalaşma olasılığı nedir, nereye kadar ulaştı. Bu konuda da biraz bilgi verirse seviniriz. Buyurun Sayın Ünal.

Dr. N. Nadi ÜNAL- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, önce Sayın Başkanın sorusuna cevap vererek başlayayım. Deminki konuşmamda da belirttiğim gibi, tasarı, bir sene kadar önce tamamlanmış ve Başbakanlığa gönderilmişti. Hatta bu gönderilme şundan da ilgili, Ayhan bey soru sordu, niye bu Kadastro Kanunu ile birlikte çıkmadı diye. Tabii kişisel bilgimi şu arada söyleyeyim. Sayın Adiloğlu benden daha iyi bilgi sahibi; çünkü bakan müşaviriydi. Benim hatırladığıma göre, bu, teknik kanundur bilgi sistem kanunu. O bakımdan hukuki şeyleri içeren Kadastro Kanununun ayrı olarak gündeme getirildi; hatırladığıma göre.

İşte bu Kadastro Kanunu, 3402'nin yasalaşmasından sonra, hemen bunun hazırlıkları yapıldı ve bir sene kadar önce Başbakanlığa gönderildi; ancak, Başbakanlığın şöyle bir görüşüyle, işte ilgili olan bakanlıkların ve kuruluşların da görüşünün alınarak bildirilmesi istendiğinden iade edildi ve hemen harita işleriyle ilgili bütün bakanlıklara kanun tasarısı gönderildi ve şu anda hemen hemen bu aylarda, ocak ayı sonunda bütün bakanlıklar görüşlerini bitirdiler ve bize gönderdiler. Demin de belirttiğim gibi, genelde yüzde 90 olumlu görüşte; ancak birkaç bakanlığın kanun tasarısı hakkında görüşleri var. Bu bakımdan genel müdürlük içerisinde oluşturulan bir komisyon, gerekirse ilgili bakanlıklara da görüş teatisinde bulunmak suretiyle tasarını redakte edip, tekrar tamamlayacak.

Bu arada, tabii Sayın Sönmez'in de açıkladığı gibi, bilgi sistemi gerçekten çok önemli bir konu; Türkiye için mutlak gerekli bir konu, ama ulaşım da çok önemli. Açıklamalardan, tabii bu gizlilik konusuyla çelişir hükümleri olduğu gözleniyor, öyle anlaşılıyor. Tabii bu gizlilik konusunda da çalışmalar sürdürülüyor. Bildiğiniz gibi 1989 yılı icra planında 277 nci madde olarak, tedbir olarak harita kullanımında uygulanan gizlilik konusunun sınırlandırıcı çalışmalar yapılacaktır diye bir hüküm var ve sorumlu kuruluş Harita Genel Komutanlığı, ilgili kuruluş da Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü. Bu çalışmalar zaten yürütülüyor.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü bu konuya da şöyle yaklaşıyor: Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü 3045 sayılı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile 3402 sayılı Kadastro Kanunu ile kadastral ve topografik harita üretmek, üretilen haritalarla ilgili her türlü bilgiyi ve belgeleri istek sahiplerine vermekle yükümlüdür, görevlendirmiştir. İşte bu görevine uygun bir düzenlemeye tabii iki kuruluş, sorumlu kuruluşlar bir araya gelecek. Yiğit beyin de, ben de o soruyu soracaktım, sormuyorum; sınır belirlenecek. Sanıyorum bu sınıra göre de kadastro amacına yönelik görevlerini yerine getirecek ve milli güvenliğe de uygun yasaklamalar veya sınırlandırmalar belirlenmesi gerekir.

Ben de bu arada Sayın Alkış'ın sorusuna da bir soru ben soracağım. Böylece alıcılık gitmiş olacak. Benim, İstanbul Kentsel Bilgi Sistemi konusuyla bildiğim kadarıyla Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü baştan beri ilgi duyuyor ve orada bölge müdürlüğünde bir grup oluşturuldu, belediye ile devamlı bir ilişki içinde olması için. Şu bakımdan çok çok üzerinde duruyoruz. Bizim için de, tapu kadastro için de bir pilot çalışma olacak, ileride yasa çıktığı zaman bir bilgi birikimi olacak. Bu bilgi sistemine geçişte mevcut bilgilerin aktarılmasında da bir tecrübe kazanmış olacağız.

Tabii İstanbul'daki uygulamayı teferruatlı bilemediğim için, burada bir şey söyleyemeyeceğim; ancak, demin Sayın Alkış ilk konuşmasında, "Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü buna ilgi göstermelidir, örgütlenme bir ünite önerdi, onu ben bahsedeceğim" demişti; nasıl bir koordinasyon kurulabilir. Güncel tutma olayı daima çok önemli; çünkü, kadastro, mülkiyet bilgileri şeyde.. Bu konuda kısaca bir bilgi verirse memnun olurum. Saygılarımla, teşekkür ederim Sayın Başkan.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Ünal.

Bu yasanın 2 nci maddesine bakıyorum. Burada Harita Kadastro Bilgi Sistemi içeriği ile ilgili birkaç madde sıralanmış, içerikler tanımlanmış ve kapatılmış. Diyelim ki, bilgi sistemi gelişti, oturdu, yerleşti; özellikle ben Sayın Alkış'a da sordum, onlar kent bilgi sisteminde belediye hizmetleriyle ilgili pekçok bilgiyi de onun içerisine koyuyorlar; acaba, bunlar bilgi sistemine dahil olmayacak mı?

Yasa taslağı hazırlayanlar -daha doğrusu buna benzer ben de bir anı anlatmak istiyorum- buna benzer bir yasa taslağı hazırladığımda, bir hukukçu arkadaşımız, Sayıştay'dan bir arkadaşımız, "Onur bey, siz yasa değil, şiir yazmışsınız" dedi. Burada onların kendilerince bir dilleri var, bir şeyleri var, ona uymuş gerçekten; ama burada o dile uymayan bir şey görüyorum. En sonuna, imar ve arsa bilgileriyle gerekli görülecek diğer bilgileri demiş ve bunun arkasına eklenmesi gerekirdi?.. Ne düşünüyorsunuz?.. Yani, burada dondurmamız şart mı?

Dr. N. Nadi ÜNAL- Sayın Başkan, sanıyorum bu kapsamıyla ilgili maddeler, yine HAKAR Projesi çalışmalarında üç alternatif olarak belirlenen bilgi sisteminde bulunması gerekli üç alternatiften, işte birinci alternatif olarak alınan bilgileri ihtiva ediyor. Ona daha iyi cevabı Sayın Adiloğlu sanıyorum verebilir.

Çünkü, Sayın Adiloğlu kanun hazırlığında bulundu.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- HAKAR'ın her kelimesi, her kelimesi elimden çıktığı için biliyorum. "Bunların arkasına ve benzeri" denmişti, o benzerini bulamadım. Teşekkür ederim.

Sayın Ziya beye söz veriyorum; çünkü kendisi hiç soru sorma fırsatı bulmadı.

Ziya SÖNMEZ- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu arada bir şey daha söylemek istiyorum. Şu anda sık olarak gündemde olan bir konu var, o da İstanbul fotogrametrik harita üretimi konusu ve buna bağlı olarak da tabii ki bilgi sisteminin oluşturulması. Bu projede görevli bir insan olarak - üretimde tabii- hemen şunu söylemek istiyorum; genelde ilgi çektiği için söylüyorum bunu. Bu merkezimiz Gaziosmanpaşa'dadır ve açıktır, eğer arkadaşlarımız daha detaylı bilgi almak istiyorlarsa, süresi ne olursa olsun, hangi saatte gelirlerse gelsinler, açık olarak göreceklere ve detaylı bilgilendirme de yapılacaktır. Bunu öncelikle arz etmek istiyorum. Onun dışında bilgi sistemiyle ilgili bir iki şey daha söylemek istiyorum.

Öncelikle gizlilik konusuna değineyim. Gayet tabii ki bundan birkaç on yıl önceki koşullara göre hazırlanmış bir yönetmelikteki gizlilikle, 1990 yılına gelindiğinde gizlilik kavramları elbetteki değişti; ama mutlaka gizlilik var. Tabii burada gizlilik olayına, Sayın Alkış'ın söylediklerine aynen katılıyorum. Gizlilik meselesi, haritanın özünde vardır, o halde bundan sonraki yönetmelik, hazırlanması gereken yönetmelik -mutlaka çok geniş bir platformda tartışılmalı ve öyle hazırlanmalı- bir güvenlik amaçlı, savunma amaçlı haritalar bazında ele alınmalı -ki, bunda mutlaka gizlilik dereceli bilgiler olacaktır- bunun ölçeği ne olursa olsun; ölçeği artık kullanıma göre değişir, ölçek denen şey budur. Hava fotoğrafı kullanımına göre değişir; ölçeği ne olursa olsun. Bugün biraz önce Sayın Alkış da açıkladı, çok stereoskopik uydu görüntüleri mevcut ve bayağı da güzel; yani, gerçekten çok güzel, değerlendirilebiliyor, kıymetlendirilebiliyor. Stereoskopik hem de; içeriği önemli. Eğer içeriği bir takım gizli gizlilik dereceleri -şimdi ona ait bir küçük noktaya da ayrıca temas edeceğim- içeriyorsa gayet tabii ki yasak; ama içermiyorsa, ölçeği ne olursa olsun yasağın bir anlamı kalmıyor. Ne demek yasak?.. İçeriğinde hiçbir şey olmayan bir kağıt parçası diye düşünebiliriz.

Diğer bölüm, kalkınmaya yönelik haritalar bölümü diye ele alınmalı ve kalkınmaya yönelik haritalar bölümünde de, elbetteki gizli, gizlilik dereceli herhangi bir şey olmamalı. İşte burada ülke güvenliğine zarar verdiğini düşündüğümüz, düşünelebilen gizlilikler neler olabilir? Bu gündeme geliyor. Bu gerçekten çok geniş bir platformda tartışılmalı; ancak, yönetmeliğin ana özünü oluşturan şey, askeri yasak bölgelerdir. Askeri yasak bölgeler, bir de artı konmuş, güvenlik bölgeleri..

Güvenlik bölgeleri, genelde nerelerin olduğu Genel Kurmay Başkanlığınca belirlenen bir şey, ki kanun var bu hususta, o kanundan bir yeri okuyacağım biraz sonra. Bu da görünür ki, güvenlik bölgeleri, herhangi bir şey değil, o günün koşullarına göre; güvenlik bölgelerinin girdiği tarih, 1970 başları. O günün koşullarıyla giren güvenlik bölgeleri, başka amaçla giriyor; bu, başka bir kanun. Kanunun numarası 2565'tir, ismi de Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu, harita yapımıyla bunun bir ilgisi yoktur gayet tabii. Bu amaçla güvenlik bölgeleri artırılmış. Tabii ki, askeri yasak bölgeler koordinatlarıyla kanunda belirtilmiş ve bu değişik zamanlarda Bakanlar Kurulu, belki Genel Kurmay Başkanlığı da önerisi çerçevesinde oluşuyor bu; ama Bakanlar Kurulu kararıyla koordinatlı olarak şuralar yasak bölgedir diye tanımlıyor. O halde, kalkınmaya yönelik haritalarda 2565 sayılı Kanun çerçevesinde askeri yasak bölgeler, yani herkesin bilmemesi gereken yerleri içermediği takdirde kullanılır, kullanıma açık yapılabilir, üretilebilir olması en doğal şeydir. Tabii bu yönetmelik içerisinde bunun yer alması, elbetteki demin arz etmeye çalıştığım bilgi sistemine, bilgilerin dağılmaması, çabuk ulaşılabilirliği amacıyla böyle bir yönetmelik içerisinde yer alması gerekli. Bunun nerede oluşacağı, böyle bir bilgi sisteminin nerede oluşacağı, alış verişin nasıl yapılacağı, mali hükümlerinin neler olacağı son derece doğaldır, elbette bu bilgiler üretilirken bir para harcıyor ve o bilgileri alan kişi de kullanacağı açısından düşünürseniz, para kazanacaktır, gayet tabii ki o bilginin bedelini ödemelidir diye düşünebiliriz. Ama nereye ödeneceği, ayrıca bir şekillenebilir ve yönetmelik bu çerçevede ele alınabilirse, bence daha makul olacaktır. O halde, gizlilik, bugün hakikaten Sayın Adiloğlu'nun dediği gibi birkaç on yıl, mesela otuz yıl önceki güne göre bir hayli değişmiştir. O halde, bugünün koşulları geçerlidir ve bugüne göre yeniden düzenlenmelidir derim.

Saniyorum bana sorular sorunun özür de burada yatıyordu, açıkladım saniyorum. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Biz teşekkür ederiz Sayın Sönmez.

Şimdi Sayın Adiloğlu, zannederim bir şey açıklamak istiyor veya soru sormak istiyor

Yiğit ADILOĞLU- Teşekkür ederim.

Ben, arkadaşlarımın da vaktini ve sabrını kötü kullanmak istemem. Yalnız, Ziya bey sonunda açıkladı. Sonunda, bugünün gizliliği -gizlilik deyince yorgan da aklına geliyor insanın, örtemediğiniz bir şey gizli değil gibi geliyor bana bugünün teknolojisi ve bir takım bilimle bunların kooperasyonunda artık gözün gördüğü gizli olmaz gibi geliyor bana; ne dersiniz?..

Ziya SÖNMEZ- Ben bununla şunu kastetdim. Kanunda belirtilmiş askeri yasak bölgeler. Örnek olarak söyleyeyim, izin verirseniz. Herhangi bir savunmaya yönelik, füze rampalarının olduğu yer. Herkes böyle bir yeri bilmeli mi? Elbetteki bölge gizlidir, o bölgenin haritası çok amaçlıdır.

Artı, gizli bilgiler, askeri coğrafya bilgileri, bugün ordunun savaş anındaki hareketinde kullanılabilir. Köprü kaç ton çeker; bu geçitten tanklar geçebilir mi; ben-

zeri bilgiler; Bu hususta pek yeterli bilgim yok. Benzeri bilgiler, gayet tabii ki gizli bilgiler olacaktır.

Demin arz etmeye çalıştığım da bu zaten. Haritanın özüne bakmak lazım, haritanın içeriğine bakmak lazım, haritanın içeriğinde aramak lazım. Ama sizin söylediğinizi anlıyorum, herhalde söylenmek istenen şey şu: Uydulardan birçok şey rahatlıkla alınabiliyor ve görülebiliyor. Üzerinde çok yakın bir şeyle ölçümler yapılabilir ve değerlendirme yapılabilir, yorumlanabilir, o halde gizliliğin ne anlamı var; ben de ona katılıyorum ve 1990 yılının anlayışı ile bu yönetmelik gözden geçirilmeli, hatta -ki, inancım da bu- daha geniş bir platformda tartışılmalı hem de açıkça tartışılmalı. Yani, bu üniversitelerin ve diğer kamu kuruluşlarının görüşleri alınarak hazırlanıyor mutlaka; ama daha büyük bir platformda tartışılmalı. Sayın Atilla Aydın sanıyorum çok iyi hatırlayacaktır. Bu konu, doğrudan doğruya bir açık oturum şeklinde Kurultayın gündemine gelecekti; ama sanıyorum zaman darlığından dolayı bu biçimiyle gelmek durumunda kaldı, yoksa açık oturum anlamında olacaktı, ama olmadı, bu da tabii bir sonuç olarak gerçekten çıkarılmış oldu böylece. Teşekkür ederim.

Sayın Alkış Buyurun efendim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Ayhan ALKIŞ- Öncelikle özür dileyerek, Sayın Yiğit Adiloğlu'nun sanıyorum bana yönelttiği, ama cevaplamadığım soruyu şimdi cevaplamak istiyorum; daha sonra hatırladım.

Soruyu şöyle tekrarlayabilirim; ya da şöyle özetleyebilirim: Toplanan bu bilgilerin nasıl saklanacağı, ileride nasıl kullanılacağı, bu konuda birtakım önlemlerin alınıp alınmadığı şeklinde idi. Gerçekte çok önemli bir soru yönelttiği için kendisine teşekkür ederim. Aslında kadastro olayında da yaşadığımız gibi, biz üretiyoruz, hakikaten hızlı üretiyoruz, İstanbul Projesi de bu hızlılığın en çarpıcı örneklerinden biri. Gerek büyüklük açısından, gerekse hız açısından dünyanın şu anda en büyük projelerinden biri, hatta en büyüğü. Bu bilgilerin sinema filmleri gibi her halde bir yerde saklanmasını hiçbirimiz arzu etmeyiz. Özellikle böyle bir projenin -Türkiye'de uygulanan ilk proje olması nedeniyle- mutlaka işlemesi gerekiyor. Bunun temel koşulu da, derlenen ve bugün doğruluğu ve ulaşılabilirliği konusunda somut bilgilere sahip olduğumuz bu verilerin belli periyotlarla güncelleştirilmesi gereklidir. Bunlar güncelleştirilmediği sürece, herhalde manyetik bantlar şeklinde bir köşede kalacaklardır. Bu, çok önemli bir konudur. Belediye için de rahatlıkla söyleyebiliyorum; onların da ciddiye aldıkları ve üzerinde önemle durdukları bir konudur.

Daha sonra, yine İstanbul Projesi ile ilgili Sayın Nadir Ünal'ın nasıl bir organizasyon, yani İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle nasıl bir organizasyon kuralım şeklindeki sorusunu yanıtlamaya çalışacağım. Aslında, bu organizasyonu iki yıl önce kurmuş, hatta ihalenin teknik şartnamesine de koymuştuk, tüm kadastral noktaların, özellikle üretilecek kentsel haritalar ile kadastral haritaların bağlantısını sağlamak amacıyla, tüm kadastral noktaların işaretlenmesi, ya da onların da birlikte alınması şeklinde birtakım hükümler vardır. Bu konuda da zamanın bakanınca gerekli

direktifler verilmiş olmasına rağmen, maalesef İstanbul'da işaretlenecek nokta bulunamadı. İlk iş birliği orada başlamıştı, ama ondan sonrası konusunda tabii ben Sayın Nadir Ünal'ın görüşlerine katılmıyorum. Şu anda yapılması gereken organizasyon ise, kısa ve öz biçimde temelde İstanbul'un birçok bölgede kadastral sorunlarına da, hatta kadastronun yenilenmesine de çözüm getirebilecek bir işbirliği niteliği taşımalıdır. Kısaca, kentsel amaçlı üretilen ve bilgi sistemine aktarılan bu sayısal haritaların niteliği çok yüksek, doğruluğu çok yüksek. Bu haritalardan yararlanarak kadastronun da belli yerlerde, belli bölgelerde yenilenmesi sağlanabilir. Bu, Kadastro Genel Müdürlüğü'nün İstanbul için yapabileceği çalışmalardan büyük ölçüde tasarruf sağlayacaktır.

Belediye açısından önemli bir yararı vardır. Bilgi sistemi sağlam temeline oturacaktır. Kadastro verileriyle bütünleşecek ve sağlam temeline oturtulacak.

Konular, bilgi sistemi ve gizlilik arasında gitti geldi, son olarak gizlilik konusunda bunun yöntem olarak da, teknik olarak da uygulamasında birtakım yanlışlıklar olduğu inancıyla şunu söylemek istiyorum: Bizde herhalde gizli bölgeleri tanımak çok kolay. Örneğin, kolaylıkla resimlerden taniyabiliyoruz; çünkü, oralar kazılmış oluyor; ama dışarıda gördüğümüz bir örneklerde, haritalar üzerinde güzel bir orman görüyorsunuz, ama araziye baktığınız zaman askeri tesisler var. Herhalde böylesi bir gizlilik, çok daha sempatik bir gizlilik olmalı. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Alkış.

Konuşmacı arkadaşlara teşekkür ederim. Genel olarak konuşmalarımızdan çıkartabileceğimiz sonuçları derlitolu -yapabildiğim kadar- açıklamak istiyorum.

Kadastro bilgi sistemi veya harita kadastro bilgi sistemi kavramı, en azından bu kelime kullanılsa bile, cumhuriyetin kurulduğu yıldan beri olagelmıştır. Fakat, konuşmalardan anlaşıldığı kadarıyla, bizzat kendim de içinde bulunmuş bir kişi olarak rahatlıkla söyleyebilirim ki, HAKAR'a kadar bir sistem yaklaşımı ile bu konu gündeme getirilmemiştir, ele alınmamıştır, ciddi bir çalışma yapılmamıştır, çok değerli, uzun raporlar, bireysel deneyimleri, birikimleri aktaran raporlar mevcut idi, yalnız o çalışma, HAKAR denilen çalışma, en az 30 kişinin emeğinin bir ürünü oldu.

Şimdi oradan bir sonuç doğdu, onun bir zorlaması, şu veya bu şekilde eleştirebileceğimiz pekçok tarafı var; ama bir yasa taslağı oldu, bir bilgi sistemi konusunda yasa düzeyinde birtakım şeyler söylettirildi. Ancak, burada bir başka şey daha gördük. Bilgi sistemi dediğimiz zaman, bilgi sisteminin ana amaçlarından birisi, belirli amaçlarla derlenmiş olan, farklı amaçlarla derlenmiş olan bilgileri bir sistem içerisinde bulunduracaksınız ve buna ihtiyacı olanlara en kısa, en hızlı, en doğru yoldan ulaştıracaksınız. Böylesine bir kavram ile karşımıza bilgileri kullanma ve saire yönetmeliği gibi bir kavram çıkıyor. Demek ki, bana göre, konuşmaların sonunda bu konuların ayrı ayrı çok anabашlıklar halinde açıkloturumlar biçiminde, ya da bilimsel seminerler biçiminde tartışılması lazımdır; çünkü, yıllardır bu gizlilik konusu, sadece anı anlatmak, yakınmak şeklinde konuşuluyor. Sistemli bir yaklaşım olmayınca, orada konuşulduğu gibi kalıyor. Belirli raporlar, belirli bilimsel alışmalara dayanan, belirli gerekçelere dayanan raporlar veya açıkloturum tutanakları

ortada olursa, bu konu pekçok şeyi açıklığa kavuşturur görünüyor.

Kişisel olarak şöyle bir öneri getirerek, paneli noktalamak istiyorum: HAKAR'ın çok adı ediliyor; ama sadece birkaç kişinin elinde, bizlerde daktilo sayfasıyla bulunmakta. Lütfen, bu yetkili kurullar bunu yayınlasınlar ve bununla ilgili HAKAR en iyisidir diye söylemek anlamsız olur, o da tartışılsın; vardığı sonuçlar tartışılsın; yöntemi tartışılsın.

1. HAKAR tartışılsın,

2. Aciliyeti nedeniyle gizlilik konusu belirli bir açıkloturumla sadece bu işe tahsis edilmiş biçimiyle çok geniş tabanda, ama bilinçli bir şekilde tartışılsın önerisini getiriyorum.

Bizi dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum; panelimizi burada kapatıyorum. (Alkışlar)

Kapanma Saati: 17.00